1, 4, 8

The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS. Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada. Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239. United States Editorial Offices: New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Telephone LOrraine 7-6470. Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, JANUARY 18, 1964

LATVIJA
AMERIKĀ

6. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 18. JANVĀRĪ 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS. Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001 Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470. Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA *Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.*

„Dainojot nezudīsim savai tautai," apliecina Hamiltonas „Rotas" jaunietes: B. Upīte, D. Kārkliņa, I. Intenberga un Sk. Darkēvica. Foto J. Liģers

Kanadas ministru prezidents Parīzē

Briesmas, kas draud Kanadas federācijai, Kvebekas separātismam no pārējām provincēm, Otava uzskata par tik nopietnām, ka ministru prezidents Pīrsons izlidojis uz sarunām uz Parīzi.

Kā tas pēdējos mēnešos pierādījies, Kvebekas supernacionālistu bumbotāju apcietināšana un notiesāšana uz provinces atdalīšanās tendencēm nav atstājusi absolūti nekādu seku. Kvebeka, vienkārši, grib būt neatkarīga no Otavas.

Ministru prezidenta Pīrsona misija uz Parīzi, pie prezidenta de Golla, liekas par daudz elementāra, lai ar to ko panāktu Kvebekas un Otavas politiķu salabināšanai. Ministru prezidents Pīrsons domā, ka panākot draudzīgākas attieksmes ar Franciju, citiem vārdiem, vēsturniekam Pīrsonam smaidot vienā fotogrāfijā ar karavīru de Gollu, Kvebeka nekavējoties atjautīs, cik tā patiesībā ir tuva ar angliski runājošo Kanadu.

Viens pamatprincips uz kā ministru prezidents Pīrsons grib balstīt Kanadas draudzību ar Franciju ir Ziemeļatlantijas organizācija un sadarbība šo valstu starpā.

Sāpīgāku, nepatīkamāku, potenciāli kašķīgāku sarunu bazi ir grūti iedomāties. Var tikai cerēt, ka to neizdomāja pats ministru prezidents.

Ziemeļatlantijas organizācijas jautājumā prezidentam de Gollam ir absolūti savi uzskati un, ja tie kādreiz sakrīt ar pārējām četrpadsmit valstīm, tad tā ir tikai tīra sagadīšanās. Francija ir pret Sav. Valstu atomieroču akceptēšanu. Kanada atomlādiņus ir akceptējusi. Prezidenta de Golla nostājas dēļ Kanadas gaisa spēki Francijā ir spiesti turēt savus atomieročus Rietumvācijā, varbūt būs spiesti mainīt arī savas novietnes. Kanada ir par un Francija resp. ģen. de Golls pret amerikāņu proponēto Ziemeļatlantijas organizācijas atomfloti. Francija aizcirta durvis Anglijai uz Eiropas kopīgo tirgu; angļu iespaidu Kanadā, protams, neviens nekad nav mainījis! Un šādos apstākļos Kanadas ministru prezidents Pīrsons, ar šādiem paņēmieniem, mēģina atrisināt Kvebekas problēmu, franču apnikumu ar angļu iespaidu.

Mazai skaitļu pieminai: Montreāla, pēc Parīzes, ir otra lielākā franciski runājošā pilsēta pasaulē.

KOMŪNISTU ĶĪNA DEMONSTRĒ PRET SAV. VALSTĪM

Ir gadījumi, kad komūnistu spējas tiek daudz par daudz pārvērtētas, no kā pēdējie, savukārt, mēģina pēc iespējas daudz iegūt.

Ja demonstrācijas Panamā pret Sav. Valstīm uzskata par Kastro rokas darbu, kādēļ tad tādas, un bieži vien, jau notikušas tad, kad Fidelim vēl nebija bārda uzaugusi? Protams, ka komūnisma sabiedrībā Kastro uzdevums ir iefiltrēt komūnismu Dienvidamerikā un ka to viņš arī cenšas. Bet, pagaidām, ne ar kādām redzamām sekmēm. Dienvidamerika jau no laika gala ir bijusi diktātoru un revolūciju paradīze un vienmēr piecijusi, pērakstot vainu komūnistiem, pēdējiem tiek pierādīts par daudz liels un nepelnīts gods.

Sav. Valstu un Panamas krāsām plīvojot blakus, abas valstis vienojās atsākt diplomātiskās attieksmes.

Bet tad nāca citi negaidīti notikumi.

Notikušie fakti liecina, ka Sav. Valstu un Panamas domstarpības daudz interesantāka par abu valstu attieksmēm ir komūnistu Ķīnas nostāja un reakcija. Šodien, kā vienmēr, cilvēka dzīvība pasaulē ir apmēram vislielākā lieta. Tas ir, ja dzīvību nākas zaudēt. Panamas demonstrācijas pret Sav. Valstīm šai statistikas nozarē pat nespēja tuvoties kādai parastai nedēļas nogalei uz amerikāņu autoceļiem. Un tomēr, Pekinga reaģēja tā, kā tā nav reaģējusi uz neko citu kopš Korejas kaŗa, pēc mūsu kalendāra pirms vairāk kā dekādes.

No Pekingas ziņo, ka šī gada 1. janvārī miljons ķīniešu — vesels miljons — esot maršējuši pa galvaspilsētas ielām, pulcējušies tās laukumos, noskatījušies nakts laikā par Panamu un pret Sav. Valstīm izstrādātos priekšnesumos.

Dzirdot un lasot par tādu masveidīgu idiotismu, tipisku komūnistu pasaulei, kur miljons cilvēku, plakātiem rokās tiek dzīti uz ielas, automatiski paceļas jautājums, kādēļ tas viss ticis tā darīts.

Zināmie fakti nepārprotami rāda, ka Pekingas pretamerikāņu maršs bija ticis organizēts ārkārtīgā steigā. Tāpat miljonu piespiedu demonstrantu plakāti nekliedza lamas tikai prezidentam Džonsonam, bet arī pret notikumiem un amarikāņiem Panamā.

Labi. Panama bija ķīniešu gaidīšanas piepildījums. Notikumos vaino Kastro. Komūnistu Ķīna nekavējoties reaģē. Vai tas nozīmētu, ka Kuba atkal attālinājusies no sava raķešdonkichota Chruščeva? Tad, kad nelaiķis prezidents Kenedijs pateica Chruščevam, lai krievi likvidē savas raķešbazes Kubā, izvāc raķetes un bumbvedējus, Chruščevs arī paklausīja, izpelnoties asus pārmetumus no Kastro. Tas bija laiks, kad Kubas komūnisti sāka attālināties no Maskavas un rotaļāties ar Pekingu. Pēdējai baze Karaibu jūŗā, praktiski Dienvidamerikā, būtu ļoti pa prātam. Jo, ja neskaita Aziju, Ķīnas komūnismam nekur citur pasaulē nav nekādu sabiedroto. Albāniju Eiropā nevar ņemt nopietni. Ja vien tā izrādītos ceļā, Chruščeva draugs Tito to paņemtu piecās minūtēs. Bet Kubai Chruščevs netiek klāt. Un ja Maocetungs tiktu! Kas par tramplinu lēcienam uz Dienvidameriku! Līdz šim ar lēcieniem uz priekšu Maocetungam nav sekmējies. Bet tādēļ vien jau nedrīkst pārtraukt mēģināt.

Ja miljons ķīniešu demonstrēja Pekingas ielās, tad tas netika darīts, lai tikai sadarbotos ar panamiešiem. Tas netika darīts tikai, lai atkārtoti parādītu komūnistu Ķīnas naidu pret Sav. Valstīm. Aiz demonstrācijām slēpjas paldies Kastro Kubai, kas, it kā, sāka nemierus Panamā. Ja Kastro ir pie tā vainīgs, tad viņš nepārprotami solo kopsolī ar Pekingu. Par Maocetunga revolūciju iededzināšanu visā pasaulē un pret Chruščeva, vismaz sludināto, miermīlīgo koeksistenci.

Ja kādu dienu izdodas atrast kādu pavedienu, kas saista Panamas nemierus ar Havanu un Pekingu, tad kopš tās dienas amerikāņi vairs nevar atļauties Kubai turpināt tās līdzšinējo politiku. Tikmēr, kamēr Kubu auklēja Padomju Savienība, Chruščevs, tai brēcot, to vienmēr laikus arī pārtina. Bet, ja Kuba nonāk Maocetunga pavēnī, apstākļi strauji varētu mainīties.

Panama, pēc jaunākām ziņām, atkal nolēmusi pārtraukt diplomātiskos sakarus ar Sav. Valstīm, visu diplomātisko starpniecību nododot Kosta Rikas valdības rokās.

Jaunā krize abu valstu starpā sākusies no Panamas interpretācijas Sav. Valstu valdības komunikē, ka tā piekrīt pārrunām, bet ne sarunām par pārmaiņām Panamas kanāļa līgumā. **I. P-ks**

KO LATVIEŠU ĀRSTI SAKA PAR SMĒĶĒŠANU?

Atbildes mūsu laikraksta nākamajā numurā.

D.V. TORONTO DV NODAĻAS SAIME ATSKATĀS UZ AIZVADĪTO DARBA GADU

Nodaļas biedru pilnsapulce pag. svētdien bija pulcinājusi noreti kuplu dalībnieku skaitu. Nodaļas pr-ka R. Puriņa ievadvārdiem sekoja tautas lūgšana un mūžībā aizsaukto biedru A. Kūlaiņa un A. Leiša pieminēšana klusuma brīdī.

Par sapulces vadītāju ievēlēja E. Krūku, vietn. O. Perro, sekretāriem O. Kļavenieku un G. Sīpolu. Valdes ziņojumu sniedza pr-dis R. Puriņš, aprūpes daļas vad. R. Grava, kasieris R. Britāls, sarīkojumu daļas vad. A. Kalviņš, biedrzinis A. Akmens, nama pārzinis V. Jostiņš un sekr. I. Zamlovskis. Aizvadītā darba gadā nodaļai ziedojumos ienākuši $5248.-. Ziemsvētku kartīšu akcija devusi $3450.-, 14. jūnija akcija $809.-, bet ar ziedojumu sarakstiem savākti $357.-. Nodaļas kasē kopā ar aprūpes un bēru fonda līdzekļiem $3.073.-. Aprūpei veltīti $1962.-, jaunatnes organizāciju un skolas atbalstam $349.-, Sporta klubam $250.- u. c. Notikuši 10 sarīkojumi, no kuriem 5 pašu namā, bet pārējie citās telpās. Sarīkojumu apgrozījumu summa $3429.-.

Nams darbojies ar atlikumu. Pag. gadā paveikti tā pārkrāsošanas darbi, papildināts inventārs. Nodaļa bibliotēka paplašināta.

Nod. pr-ks R. Puriņš izteica prieku par kuplo sapulces apmeklētāju skaitu un cerību, ka tā ir zīme DV biedru intereses pieaugumam kopējiem uzdevumiem. Nodaļa tagad iekārtojusi savu archīvu, kur līdzējis nod. biedrs P. Rudzītis. Valdes darbs bijis sekmīgs.

Vanadžu kopas ziņojumu sniedza K. Gādiga. Kopa iegādājusies latviešu nama akciju. Aprūpei un slimnieku veltēm izlietoti $406.-, kultūras darba sekmēšanai $87.-, inventāra iegādei $51.- u. c. Vanadzes noorganizējušas 2 priekšlasījumus, tējas pēcpusdienas, piedalījušās valdes sarīkojumos, darbojušās Ziemsvētku tirdziņā, kafijas galda izkārtošanā, rūpējušās par delegātu sanāksmes dalībnieku paciemāšanu u. c. Piešķirta vasaras nometnes samaksa 4 maztūrīgas ģimenes bērniem. Atbalstīta kāda grūtībās nonākusi ģimene Simko. Kopas rīcībā $739.-.

Sporta kopas darbību rakstu-ro pr-dis R. Kadiķis, izsakot prieku par jaunatnes basketbola grupas aktivitāti. Noorganizētas ZASV futbola meistarsacīkstes. Futbola vienība aizvadītā sezonā atzīta par labāko vienību disciplīnas un stājas ziņā. Sekcijas vad. A. Grinbergs un komandas kapt. A. Alksnis saņēma atzinības kausu. Nodaļas valde parādījusi lielu pretimnākšanu kluba atbalstīšanā.

Pie revīzijas komisijas ziņojuma A. Ancāns norādīja, ka nodaļa un tai piederošās sekcijas darbojušās sekmīgi, tādēļ ierosina pilnsapulcei izteikt pateicību darba darītājiem.

Pēc debatēm par dažādiem jautājumiem sapulce ar pateicību pieņēma valdes, sporta kopas un revīzijas komisijas ziņojumus. Īpašu pateicību veltīja vanadžu kopai par nenogurstošo darbu nodaļas mērķu sekmēšanā.

I. Zamlovskis informēja par latviešu nama komitejas darbību un aicināja nodaļas biedrus ar akciju iegādāšanos sekmēt pasākumu. Nodaļai savu akciju pārstāvību nodevuši 22 DV biedri. Viņš ieteica līdz dalības zīmju vākšanas lielajai talkai (25.-26. janvārī) iemaksāt nama komitejai vēl īpašu summu.

Sapulce ar balsu vairākumu pieņēma A. Akmeņa priekšlikumu iemaksāt nama komitejai no nodaļas līdzekļiem $2000.-, ieskaitot šai summā arī iepriekš iegādātās 3 akcijas.

DV Toronto nodaļas gatavību atbalstīt Latviešu nama lietu apliecina tas, ka jau sanāksmes laikā biedri sazīmēja ziedojumos Latviešu namam pāri par $300.

Pilnsapulce pieņēma valdes un revīzijas komisijas ieteikto budžetu un P. Ratnieka un V. Mukta ierosinājumu paaugstināt jaunatnes un skolu atbalstam paredzēto summu. Budžets sabalansēts uz 2150.-, bet nama budžets — $3300.-.

Pieņēma K. Purmaļa, K. Bencona un R. Puriņa priekšlikumu DV Kanadas valdes amatpersonas turpmāk ielēt 3 gadu darbības periodam, bet katru gadu būtu pārvēlami tikai ⅓ valdes locekļu.

Toronto nodaļas jaunajā valdē ievēlēja par priekšnieku I. Zamlovski, bet par valdes locekļiem A. Akmeni, R. Kadiķi, O. Kļavnieku, R. Britālu, V. Jostiņu un K. Biklavu. Rev. komisijā ievēlēja A. Ancānu, V. Čivželi un E. Ozolu. Par delegātiem DV Kanadas pilnsapulcei izraudzīja: E. Krūku, R. Puriņu un R. Britālu.

Latviešu nama talka mūsu vienotības apliecināšanai

Latviešu nama komiteja 25. un 26. janvārī rīko plašu līdzekļu vākšanu mūsu kopīgam namam Toronto. Šai akcijā piedalās visas organizācijas un draudzes, kas ietelp komitejā. Akcijas mērķis ir paātrināt līdzekļu savākšanu un aptuveni noskaidrot iespējamo kopsummu. Minētās dienās apmēram 200 talcinieku apmeklēs tautiešus, kas vēl nav Latviešu nama līdzdalībnieki, un lūgs ikviena atbalstu mūsu sabiedriski kultūrālā centra veidošanā.

Vienas akcijas vērtība ir — $ 100,-, ko vēlams iemaksāt, pieteicot akciju. Var arī iemaksāt tikai zināmu daļu, atlikumu nokārtojot paša izraudzītos terminos. Akcijas iespējams pieteikt arī bez iemaksas, apsolot maksājumu kādā vēlākā datumā.

Nama organizācijas komiteja tic, ka šī talka apliecinās mūsu vienotību un gribu kopīgo mērķu izprašanā, kā to jau ir pierādījušas visas Toronto latviešu organizācijas un draudzes.

Tautieši. Draudzīgā aicinājuma garā pārdomājiet jau iepriekš un laipni sagaidiet tos, kas jūs apciemos, jo viņi neko nelūgs sev, bet mūsu visu kopīgām interesēm un mērķiem.

Toronto latviešu nama organizācijas komiteja.

Nepieciešami $ 24.000,-

Latviešu nama organizācijas komitejas kasieris R. Preisbergs informē, ka nama iegādei līdz šim savākti akcijās un organizāciju iemksās $ 84.000,-. No šīs summas $ 7000,- ir iemaksāti paredzētā nama un tam blakus esošā īpašuma iegādei. $ 56.000,- ir kā nama komitejas noguldījums Latviešu kreditsabiedrībā, kur $ 13.000,- skaitās arī TLB Sestdienas skolas noguldījums. Uz priekšu datēti čeki nama akcijām ir par $ 4000,-, bet Niagaras latviešu nama fonda garantija par $ 3500,-. Neskaitot līdzšinējo $ 7000,- iemaksu, nama pārņemšanas brīdī jānodod — $ 108.000,- liela summa, kas nozīmē, ka pašreizējā vajadzība ir vēl $ 24.000,-. Sakarā ar svētkiem, decembŗa beigās un janvāŗa sākumā klāt nākuši tikai daži jauni akcionāri.

No ārpus Toronto dzīvojošiem latviešiem bez jau agrākām iemaksām no Niagaras, Bramptonas un Labradoras nesen saņemta arī $ 100,- samaksa akcijai no kāda tautieša ASV.

Nama komiteja ir pārliecināta, ka iztrūkstošo summu savāks paredzētā laikā.

PATIESĪBA IR BĪSTAMA

Maskavas laikraksts Komsomoļskaja Pravda atkal publicējis kārtējo biedinājuma rakstu krievu studentiem, lai tie atturas no katras satiksmes ar ārzemju studentiem. Šoreiz par spiedzi, kapitālistu diversanti izraudzīta Vācijas vēstniecības Maskavā darbinieka meita Verena fon Vistinghauzena, kurai krievi atļāvuši apmeklēt lekcijas Maskavas universitātē filoloģijas fakultātē. Verena mācījusies ne vien krievu valodu, bet apmeklējusi arī t. s. sabiedrisko zinātņu lekcijas, resp. vēsturiskā dialektiskā materiālisma un marksisma - ļeņinisma lekcijas. Viņa meklējusi plašus sakarus ar krievu studentiem, pie kam sadraudzējusies ar kādu Natašu D. Tad Verena fon Vistinghauzena filoloģijas fakultātes studentiem sākusi dot pretkomūnistisku literātūru, t. i. patiesībā objektīvus Krievijas apstākļu aprakstus. Kāda Italijā izdotā grāmata bijusi iesieta kādas krievu izdotas pretreliģiskas grāmatas vākos. Viņa studentiem devusi pretkomūnistiskās grāmatas gan vācu valodā, gan krievu (izdotas brīvajā pasaulē), pie kam daudzas bijušas ar nogrieztiem vākiem un norautām titullapām, lai nevarētu pateikt, kur grāmatas iespiestas. Kādai pazīstamai krievu studentei Verena atklājusi, ka tēvs viņu sūtot studēt marksismu, lai viņa kļūtu par izglītotu antikomūnisti.

Ir skaidrs, ka arī šis „baigais" stāsts ir izdomāts, lai diskriminētu Vācijas sūtniecības darbinieku un viņa meitu, lai krievu studentus atturētu no katriem sakariem ar ārzemniekiem. Iespējams, ka krievu studentiem vajadzēja notēlot provokātoru lomu, jo čeka to prot lieliski. Šis patiesībā ļoti demagoģiskais KP raksts neatklāj to, vai pret Verenu fon Vistinghauzenu vērstas kādas vajāšanas, vai viņai lekciju apmeklēšana noliegta. Patiesībā ar šī raksta publicēšanu „notikums" ir kļuvis par politisku, kas tālāk jākārto Vācijas ārlietu ministrijai.

Labākā slēpāšana latviešu ziemas kūrortos. Foto JAK

LATVIJA
AMERIKĀ

6. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 18. JANVĀRĪ

ūonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

udinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

KAD BRĪVĀ PASAULE SĀKS MĀCĪTIES NO VĒSTURES?

Savā Jaungada vēstījumā Spānijas valsts galva Frančesko Franko cita starpā izteicies, ka „aukstais karš ir politisks karš, bet rietumu valstis tam ir visai vāji sagatavotas un apbruņotas". Mums jāpievienojas šādam atzinumam, ja mēs vērojam, ka atkal un atkal dažādos aukstā kaŗa gājumos rietumnieki no savas līdzšinējās pieredzes ir visai maz mācījušies, un vēl arvienu pieļauj, ka Pad. Savienība drīzāk vai vēlāk sekmīgi sasniedz savus mērķus. Nevarētu teikt, ka pēc tik daudzu gadu pieredzes vadošie rietumu valstsvīri būtu tikpat naivi un lētticīgi, kādi tie bija „lielās alianses" laikā Otrā pasaules kaŗā un pirmajos gados pēc tā, bet tiem vēl daudz kā trūkst, lai izprastu komūnisma patieso būtību un efektīvi nostātos pret tā pasaules iekaŗošanas mērķiem, kaut gan tie nekad nav nolieguši šādus mērķus un pat skaidri ir pavēstījuši, ka tie cīņu turp nās „miermīlīgas sacensības līdzekļiem".

Nevarētu arī apgalvot, ka tiem Sav. Valstu un citiem rietumu politiķiem, kam jāizlemj starptautiskā politika, nebūtu iepējas ar komūnisma tagadējās attīstības gaitu iepazīties, jo ASV un arī Eiropā ir diezgan liels skaits universitāšu un zinātnisko iestāžu, kas daudz laika velti „sovjetoloģiskiem pētījumiem", kuŗu lielākā daļa ir zinātniski un objektīvi pamatoti, bet brīvo valstu politiķiem, ja tie kandidē uz kādu valsts amatu, vai tur darbojas, ir stipri jārēķinās ar savu vēlētāju ieskatiem dažādos politiskos jautājumos.

Šī vajadzība rēķināties ar savu vēlētāju balsi ir viens no šķēršļiem komūnisma sekmīgai apkaŗošanai brīvajā pasaulē, kur komūnisti un viņu līdzskrējēji izmanto visas brīvo valstu tiesības, lai propagandētu savu indīgo doktrīnu neapzinīgu cilvēku masās, kas taču veido vēlētāju lielāko daļu. Apzinoties, ka komūnisma zinātniska pētīšana atsedz šīs doktrīnas nepievilcīgo īsto būtību, komūnisti īpašu vērību pievērš tieši universitātēm, kas sagatavo arī nākošos politiķus, raugot studējošos pārliecināt, ka tiem nepieciešami iepazīties ar šo „progresīvo" mācību un visiem spēkiem tā jāpropagandē.

Ir arī paradoksāli, ka Savienotajās Valstīs, kur reklāma cilvēku pārliecināšanai un propaganda saimnieciskā laukā ir sasniegusi tik augstu attīstības un iedarbības pakāpi, ka dažādu preču ražotāji viegli pārliecina pirkt viņu ražojumus, neatkarīgi no tam, vai tie viņam patiesi ir vajadzīgi vai ne.

Tomēr šī izsmalcinātā kapitālistiskās pasaules propagandas technika, liekas, ir visai nespēcīga, kad tai nākas sastapties ar komūnistu valstu politiko propagandu, kas tieši aicina sagraut kapitālismu un reizē ar to arī visu brīvo pasauli. Komūnistu valstis propagandai ne iekšzemē, ne ārzemēs netaupa nekādus līdzekļus, un pēc kāda aplēsuma, ko cēla galdā ASV Tautas vietnieku namā, Padomju Savienība komūnisma propagandai ārzemēs gadā izdod 2 miljardus dolaru! Dažreiz padomju propaganda ir visai neaptēsta un dažreiz pat smieklīga, bet nesagatavotās brīvo valstu plašajās tautas masās tā ar laiku gūst zināmus panākumus, lai arī cik niecīgi tie mums liktos. Gadu tecējumā, un it īpaši izmantojot netiešu pieeju, t. i., slēpjoties aiz dažādām cēlām maskām, padomju propaganda gūst nenoliedzamus panākumus.

Ko mēs un tie brīvo zemju pilsoņi, kas pazīst komūnisma būtību tikpat labi kā mēs, varētu šai lietā darīt?

Apzinoties, ka demokratiskā iekārtā noteicējs vārds ir plašajām vēlētāju masām, mums un mūsu domu biedriem ir jādara viss, lai atsegtu un parādītu komūnisma būtības riebīgo īsto seju, kuŗu vairākums brīvo zemju pilsoņu nav skatījuši, lai viņus brīdinātu no pastāvīgām komūnisma briesmām, kaut arī aukstā kaŗa temperātūra būtu svārstīga.

Katrs trimdinieks to vispirms varētu darīt savā tuvākā apkārtnē un starp darba biedriem, izmantojot personiskā pieredzē un vēlāk no laikrakstiem iegūto informāciju, kā arī lasot bibliotēkās vai personiski iegūtās grāmatas, kas pareizi atsedz komūnisma īsto būtību. Būtu jāpastiprina un skaitliski jāpavairo pretkomūnistiskie priekšlasījumi. Nebūtu jābaidās no kļūmēm un neveiksmēm, jo tādas piedzīvo arī komūnisti, kas saviem propagandistu uzdevumiem īpaši sagatavoti. Beidzot, vairāk nekā līdz šim apzinīgiem kapitālistiskās vai brīvās uzņēmības pasaules vadītājiem būtu jādara pretkomūnistiskās propagandas izvēršanai plašumā, izmantojot tās pašas iespējas, kādas tie lieto savu preču reklāmēšanai.

A. Kalns

Austra Augenberga

NENODOTIES ILLŪZIJĀM

Rietumvācijā iznākusi K. Mēnerta grāmata Pekinga un Maskava (Klaus Mehnert „Peking und Moskau", Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart). K. Mēnerts ir speciālists Krievijas un Ķīnas jautājumā, ir dzimis Krievijā, pārvalda krievu un ķīniešu valodu un ir pavadījis Krievijā un Ķīnā vairāk nekā 10 gadus. Dr. phil. K. Mēnerts ir politisko zinātņu profesors Achenas techniskajā augstskolā.

PEKINGA UN MASKAVA

Grāmata Pekinga un Maskava ir nopietns darbs (550 lapp.), bet lasās viegli, jo autoram dzīvs, vietām gleznains stils. Ar īsti vācisku pamatīgumu viņš apskata abas tautas: viņu rakstura izveidošanos vēstures attīstības gaitā, pasaules uzskatu, reliģiju, sabiedriskās dzīves formas u. c.

Salīdzinot abas tautas, Mēnerts pierāda, ka tās visādā ziņā ir pilnīgs pretstats viena otrai. Mēnertam bieži ir citādi secinājumi nekā parasti rietumu presē. Piemēram, viņš brīdina rietumus nenodoties illūzijām.

Katrs, kas pazīst ķīniešu ārkārtīgo čaklumu, pacietību, sīkstumu, zina, ka ķīniešiem iespējams panākt Rietumus, tāpat kā japāņi panākuši Rietumeiropu dažu gadu desmitu laikā.

KRIEVIJAS UN ĶĪNAS ATŠĶIRĪBA

Mēnerts norāda, ka revolūcijas temps nebijis vienāds Krievijā un Ķīnā: krievu komūnisti eksperimentējuši gadiem ilgi, bet Ķīna varējusi samērā īsā laikā piesavināties šo eksperimentu rezultātus. Komūnistu režīms Krievijā balstījies uz fabriku strādniekiem, Ķīnā — uz zemniekiem. Mēnerts tomēr pasvītro, ka komūnistu partija Krievijā un Ķīnā nebūt nesot proletāriāta partija, kā to apgalvojot komūnistu ideologi: pat 22. kompartijas konferencē Krievijā (1961. gadā) no 5000 delegātiem tikai 10,6 proc. bijuši strādnieki. Ķīnā no sākuma komūnistu partijā bijuši 3 p.oc. strādnieku.

Starp Krievijas komūnistu vadoņiem neesot bijis zemnieku. Zemnieku atbalsts tiem bijis vajadzīgs tikai revolūcijas sākumā, tādēļ Ļeņins solījis tiem zemi kā privātīpašumu, kuŗu gan vēlāk atņēmis, lai izveidotu kolchozu sistēmu; pēdējo novedis līdz galam Staļins, lai radītu financiālo bazi Krievijas industrializācijai, lai piespiestu zemniekus uzturēt lielo rūpniecības strādnieku masu. Maocetungs pretēji Ļeņinam pats nācis no laukiem, labi pazinis zemnieku dzīvi un psicholoģiju. Savu armiju viņš radījis galvenokārt no zemniekiem un ar to gadiem ilgi vedis partizānu kaŗu. Ir Ļeņins, ir Mao abi izlietojuši plašo masu neapmierinātību kā dinamītu, lai iznīcinātu pastāvošo iekārtu; šo dinamītu viņi ņēmuši, kur vien varēdami atrast.

PRIVATĪPAŠUMA UN PILSOŅU KĀRTAS IZNĪCINĀŠANA

Privātīpašuma un buržuāzijas iznīcināšana Krievijā mums ir zināma visos sīkumos. Mēnerts dzīvi attēlo šo procesu arī Ķīnā. Privātie uzņēmēji ne tikai tikuši aplikti ar augstiem nodokļiem un nesaņēmuši izejvielas, bet tie arī apvainoti dažādos „grēkos". No 450.000 privātiem uzņēmumiem 340.000 atzīti par vainīgiem dažādos noziegumos. Netiekot ziņots, cik daudz no tiem notiesāti uz nāvi un cik daudzi izdarījuši pašnāvību.

Visasākā cīņa komūnistiem bijusi ar intelliģenci kā Krievijā, tā Ķīnā, jo tā negribējusi pakļauties diktātūrai.

Kā īpatu epizodu Mēnerts atzīmē tā saukto „simts puķu" periodu Ķīnā 1956. gadā, kad Mao kādā runā pēkšņi aicina visus uz atklātu pastāvošā režīma kritiku („. . . „mākslniekiem un rakstniekiem mēs sakām: ļaujiet brīvi uzziedēt simts puķēm . . ."). Šī „puķīšu ziedēšana" turpinājusies tikai vienu mēnesi: pēc tam viena no Ķīnas avīzēm priecājusies, ka ar minēto izaicinājumu uz brīvu kritiku „reakcionārie šķiras ienaidnieki" esot beidzot atmaskoti: „simts puķu laikmets" izbeidzies ar neskaitāmu intellektuāļu nosūtīšanu spaidu darbos, nāves sodiem un „pašapvainošanās" virkni.

KOMŪNISTU REVOLŪCIJAS VADOŅI NAV PROLETĀRIEŠI

Mēnerts pasvītro, ka ne Krievijā, ne Ķīnā revolūcijas vadoņi nenāk no proletāriāta vidus. Autors sauc viņus par „profesionāliem revolūcionāriem", kas nekad nav pelnījuši maizi kā vienkārši strādnieki. Tāds ir Ļeņins un pārējie komūnistu vadoņi Staļina laikā un arī vēlāk. Arī Maocetungs, Čuenlajs u. c. ķīniešu vadoņi nav proletārieši: tie ir savas darbības sākumā studenti un politiski organizātori. Tā 1956. gadā no 81 Ķīnas kompartijas centrālkomitejas locekļiem tikai 7 ir strādnieki. Krievijā ir viens kompartijas loceklis uz 22, Ķīnā viens uz 40 iedzīvotājiem.

Pēc Mēnerta domām komūnismam Krievijā draud briesmas no tā, ka krievu ticība viņu pasaules aplaimošanas misijai var reiz apdzist. Ķīnā komūnismam draud briesmas no fakta, ka ķīniešu tautai ir uzspiesta iekārta, kuŗa ir pilnīgi pretēja viņas tradicijām un gaumei, pie tam tā ne tikai netuvojas kārotam materiālās labklājības līmenim, bet pastāvīgi no tā attālinās.

PADOMJU KRIEVIJAS INTERESES ĶĪNĀ

Runājot par Krievijas un Ķīnas savstarpējām attieksmēm, autors sevišķi izceļ vienu faktu, kuŗu parasti aizmirst rietumu prese: kaut arī Mao cenšas sekot Staļina paraugam, Staļins Ķīnas pilsoņu kaŗā ilgu laiku atbalstīja Mao sāncensi Čangkaišeku, jo Staļins domāja, ka Čangkaišeka vadītā Ķīna viņam noderēs pret Japānas ekspansiju. Mēnerts attēlo „pasaules lielo" intrigu mudžekli Teheranas un Jaltas konferencēs. Austrumāzijas politiku tanī laikā noteicis trīsstūris Rūzvelts - Staļins - Čangkaišeks, bet neviens nerunājis tad par Mao. Rūzvelts un Čerčils solījuši Staļinam Jaltas konferencē dažādus ieguvumus Ķīnā. Mēnerts atzīmē, ka pirmā laikā pēc Mao uzvaras Staļins neizrādījis sevišķu sajūsmu, jo sapratis, ka tagad tas nedabūs konferencēs apsolīto laupījumu.

Nodaļā par Krievijas un Ķīnas robežām Āzijā Mēnerts jautā: Vai krievi ir galīgi atteikušies no saviem imperiālistiskiem plāniem Mandžūrijā? Vai ķīnieši ir aizmirsuši faktu, ka pirms 100 gadiem krievi viņiem atņēma territoriju, kuŗa ir trīsreiz lielāka par Britaniju? Ka boļševiki ir caru imperiālisma turpinātāji arī savā Āzijas politikā, liecina Staļina vārdi 1945. gadā: krievu - japāņu kaŗa iznākums esot „melns traips" Krievijas vēsturē. Mēnerts atzīmē arī interesanto faktu, ka komūnistiskās Ķīnas un Mongolijas „Tautas republikas" robeža netiekot atzīta par „galīgu" — pretēji Padomju Krievijas kartēm. Mongolijas „Tautas republiku" Mēnerts nsoauc par „maza formāta Padomju Savienību" un pirmo Padomju Krievijas satelitu, kas tikai teorijā esot neatkarīga valsts.

ĶĪNAS UN PADOMJU SAVIENĪBAS ATTIEKSMJU PASLIKTINĀŠANĀS

Mēnerts sīki apraksta Ķīnas un viņas „lielā brāļa" (t. s. Krievijas) attieksmju pakāpenisko pasliktināšanos. Viņš stāsta, ka krievu propaganda pārpludina Ķīnu pirmajos gados. Rezultāts — šie propagandas plūdi drīz galīgi apnikuši ķīniešiem. Līdz ar ķīniešu pašapziņas pieaugšanu godbijīgo skolēnu loma viņiem likusies nepiemērota.

Mēnerts salīdzina krievu kolchozus un ķīniešu tautas komūnas. Padomju valdība ar kolchozu sistēmu resp. zemajām cenām kolchozu produktiem izspiedusi no zemniekiem miljardiem rubļu, bet Mao gājis vēl tālāk. Viņa tautas komūnās pilnīgi iznīcināts individs un ģimenes saites, — „ne ģimene, bet komūnistu partija ir mums devusi visu . . ."

AUTORA SECINĀJUMI

Runājot par nākotni, Mēnerts izvairās no pārāk noteiktiem paregojumiem un pārliecīga optimisma. Viņš brīdina no cerībām uz kādām pārmaiņām Krievijā un Ķīnā: krievi pacietīgi panesuši terroru un badu līdz šim laikam, bet vēl lielākas esot ķīniešu spējas panest ciešanas.

Pēc Mēnerta domām būtu veltīgi mēģināt jau tagad galīgi šķirt abus sāncenšus, piedāvājot vienam no tiem lielas koncesijas. Vienīgi gadījumā, ja Ķīnai izdotos drīzumā iegūt atomieročus, krievi varētu sākt tiešām tuvināties rietumiem — it sevišķi ASV.

ATSLOGOJUMS NAV PĒRKAMS UZ DROŠĪBAS RĒĶINA

RIETUMVĀCIJA NORAIDA TĀLĀKU PIEKĀPĪBU

Pēc Rietumberlīnes vāciešu apmeklējumiem Austrumberlīnē atkal pacēlušās balsis, arī vācu presē, vai ar saimnieciskām koncesijām nebūtu paturama spēkā vienošanās ar Austrumvācijas komūnistu režīmu par apmeklējumu turpinājumu ar caurlaidēm arī pēc 5. janvāra.

Taču tik vienkārši nav risināmas ideoloģiskās pretišķības, kā to viens otrs vācietis, anglis vai amerikānis iedomājas. Ulbrichta režīmam padomā bijis nevis dot Rietumberlīnes iedzīvotājiem iespēju satikt tuviniekus, kuŗus divi gadi nav redzējuši, bet gan izkaulēt savai satelītvalstij diplomātisku atzīšanu.

Kaut arī Rietumvācijas vicekanclers, liberālis Dr. Mende uzsvēris, ka robežpārejas nolīgums bijis jaunas ēras sākums Austrumvācijas un Rietumvācijas attiecībās, kanclers Erhards izteicis bažas, ka tālāk pa šo ceļu tomēr Rietumvācija nevar iet, nezaudējot prestižu. Arī ASV prezidents Džonsons pēcsvētku sarunās ar Erhardu Teksasā norādījis, ka nedrīkst atdot vairāk ne pēdu politiskās territorijas, jo tas aplam apdraudēt Eiropas drošību.

Priekšsvētku vienošanās par caurlaidēm bija, protams, jauns impulss vācu tiešmēm pēc vienas valsts un apvienotas tautas. Ja svētku laikā pat 1,5 miljons vāciešu devās uz Austrumberlīni pie tuviniekiem, tas nozīmēja: ne teorijas, ne mūŗa vaļņi nespēj šķirt vienu tautas daļu no otras. Tas pats attiecas uz visām Austrumeiropas tautām, kuŗas spiestas dzīvot šķirti no saviem tautas brāļiem rietumos.

Kaut gaidīšanas gadi liekas pārāk gaŗi, kaut vens otrs apkusis gaidot, taču gļēva kapitulācija komūnistu prasību priekšā būtu vislielākais sarūgtinājums tiem, kas brīvību gaida vairāk kā maizi. Ir labi, ka to saprot ASV prezidents, bet vislabāk, ka to saprot Rietumvācijas kanclers, Francijas prezidents un Lielbritanijas premjērs. Politiskā saspīlējuma atslābums iedomājams tikai tad, kad komūnisms būs atmetis savus agresīvos nodomus un atvilksies atpakaļ tajā territorijā, kur viņš dzimis, krustojoties Marksa utopijai ar panslavisma ārprātu.

ATCERŌTIES KĀDU KAUJU PIRMS 20 GADIEM JANVĀŖA MĒNESĪ

Sarkanarmijai, koncentrējot lielas cilvēku un materiālu masas, 1943. gada novembŗa sākumā bija izdevies panākt iebrukumu Nēveles telpā, no kurienes tā ar savām priekšējām vienībām attīstīja uzbrukumu tālāk Sebežas virzienā.

1. Rīgas pol. pulks, kurš darbojās partizānu apkaŗošanai Sebežas—Nēveles rajonā, uzdūrās uz šīm priekšējām vienībām un pēc sekmīgi izcīnītas kaujas ar tām 7. un 8. novembrī apturēja sarkanarmijas tālāku virzīšanos. Rīgas pulks pēc tam novietojās aizstāvēšanās pozicijā starp Neščedro un Jasno ezeriem.

1944. gada janvāŗa sākumā Rīgas pulks pakāpeniski tika pārvietots uz jaunu aizstāvēšanās poziciju starp Jasno un Gusino ezeriem, jo pēc iegūtām ziņām bija sagaidāms, ka krievi, papildinot savus spēkus, turpinās laušanos uz priekšu.

1944. gada 12. janvārī, plkst 6 krievi ar spēcīgu 45 min. artilerijas uguns sagatavošanu uzsāka savu lieluzbrukumu D.—A. no Sebežas pret Rīgas pulka kreiso kaimiņu 16. vācu pol. pulka un latviešu 316. btl. vienībām, nolūkā pārraut aizstāvamo fronti, lai savienotos ar frontes aizmugurē esošiem partizānu spēkiem un iebruktu Latvijas territorijā pret Latgales vidu.

Ap plkst. 10 noskaidrojās, ka 16. vācu pol. pulka un ar to sakaros esošās latviešu 316. btl. vienības bija sākušas krievu artilerijas spēcīgās apšaudes iespaidā nekārtībā atkāpties. Ņemot vērā, ka krievi draudēja iebrukt Rīgas pulka kreisā spārnā un ka nekādi rīkojumi no vācu kaujas grupas štāba, kuŗam pulks bija pakļauts, sakaru pārtraukuma dēļ nepienāca, Rīgas pulka komandieris uz savu ierosmi apturēja visas atpakaļ plūstošās vienības un uzņēmās aizstāvēšanu visā iecirknī no Jasno ezera līdz Pustoje—Mogilno ezeram. Ar šo brīdi pulkam sākās smaga atvairīšanas kauja, kas izbeidzās tikai 18. janvārī.

Šajā sešu dienu kaujā sīvākās cīņas norisinājās pie Gusino ezera augstuma 173,0 Laputi sādžas augstienes un Pustoje—Mogilno ezera.

Augstums 173,0 pie Gusino ezera gāja vairākas reizes no rokas rokā.

Pie Laputi sādžas krievi raidīja uzbrukumā pret Rīgas pulka 1. btl. veselu pulku. Par sīvo cīņu liecina tas, ka krievi bija atstājuši ļoti daudz kritušo.

(Nobeigums 8. lpp.)

Jānis Klīdzējs

Viena pati sieviete

9. turpinājums

Brigitai metās prāvesta žēl. Viņš bija noguris, pārdedzis cilvēks, kam tāpat kā visiem gribējās savākt kopā visu varēšanu un darīt to labāko, kas vēl iespējams. Arī viņam gribējās minimu dzīves un domu brīvības un savvaļas.

„Jums, prāvesta kungs, ir grūtāk nekā visiem citiem. Visi no jums kaut ko gaida. Vairāk nekā no cilvēka. Grib salikt jums mugurā un saliek arī savas nastas savas rūpes un gaida, lai jūs dotu atbildes. Bet — arī jūs esat cilvēks. Ne katrreiz ir atbildes šinī komplicētajā šodienā."

Prāvests atsaucās:

„Tā ir. Esmu tikai cilvēks. Šodiena ir komplicēta. Un atbilžu, tādu, kādas cilvēki sagaida, nav. Manī reizēm sakāpj īgnums: Kā gan daži izglītoti cilvēki nevar, nespēj vai negrib saprast šķietami visvienkāršākos dzīves un Dieva pamatlikumus. Tad es zaudēju pacietību. Un reju. Reju kā suns. Reizēm jūtu, ka es reju tāpat, kā kad biju zaļš prāvests lauku draudzē, kur problēmas bija vienkāršākas. Pareizi vai nepareizi daru, bet esmu zvērējis riet. Esmu suns, ar krustu ap kaklu. Jārej, kad redzu, kā cilvēki sāk nomīdīt Dieva druvu asnus savās un citu dvēselēs un dzīvēs. Esmu zvērējis riet visu mūžu . . ."

Pēc klusuma brīža viņš atsāka:

„Varbūt nebūtu jārej. Gana mūsu cilvēki pa šo pasauli ir rieti. Gana rieti. Varbūt viņus būtu vairāk jāglāsta — jāmīl — jāpaslavē par to mazumu, ko viņi vēl spēj un var."

„Viendien mana skolotāja Nagle, runājoties par visādām bēdām un rūpēm, par ticēšanu un neticēšanu, pateica tādus vārdus, ko nekad agrāk nebiju dzirdējusi. Viņa teica, ka pasaulē šodien par maz Dieva cirvju, kas cērtas caur eksistences tumsu uz mazu brīdi gaismu sev un citiem. Jūs esat tāds cirvis."

„Nē, tas ir labi teikts — eksistences biezoknis. Labi teikts, Brigit. Būs vien jādodas biezoknī no jauna."

Prāvests pirmoreiz pasmaidīja.

„Pirms mēs ejam atpakaļ pie visiem citiem, pastāstiet man to savu noslēpuma recepti: Ko jūs tādu sarunājāt, pa mājām ciemodamās, ka viņi visi vēl arvien runājas un nedomā ne izklīst, nekā?"

Brigita vilcinājās un padomāja:

„Ko es sacīju? Nekā liela vai svarīga. Katrā mājā, mazliet pamelodama, stāstīju, ka visās citās vietās it visi par šiem runā tikai labu, labu vien."

„Tas viss?" prāvests atvaicāja.

„Tas viss," Brigita pamāja.

Prāvests lēnām sniedzās abām rokām pēc Brigitas rokas un, paturējis viņas roku savējā, ar otru noglāstīja viņas pirkstus:

„Meit, tu pa domāšanai tāda kā vīrietis. Pa paskatam — kā no tām jaunajām sievietēm, ko mums pa kino rāda."

Brigitas domas atkal gāzās viena pār otru klupdamas. Tā man neviens nav sacījis kopš laikiem tiem, kad man pašai likās, ka es būtu gandrīz vai kino zvaigzne. Kad man kāds no jaunajiem vīriešiem gribēja pietuvoties draudzīgāk, es tādu drīzi vien sadzinu zemē ar savu gudro runāšanu. Biju daudz lasījusi un sapņojusi. Šie man likās tādi neaptēsti. Dažs nebija lasījis ne Hamsunu, ne Zudermani, ne Dostojevski. Citiem zobi bija lieli kā zirgam, kad smējās. Vēl citam krekla apkaklīte nemazgāta. Kādam citam mute smaržoja pēc vea biezpiena, kad tas ne no šā, ne tā gāzās virsū ar skūpstīšanos. Tad gadi gāja kā vējputeņi, un Dr. Ņūklifs pateica: tu — koa jaunkundze.

„Ko tu tādu skumīgu domā?" pavilka viņas roku prāvests. „Nav laika skumjām. Iesim pie citiem."

Viņi piestājās pie Jermacāna, kurš tagad runājā ar Zenonu.

„Jermacān," prāvests iesāka, „visa mūsu draudze tev tagad uztic vissmalkāko un svarīgāko uzdevumu. Izlietā visā savā mūžā sakrātās zināšnas un pieredzi, pat savus juista trikus, ja tev tādi vēl palikšies, un gādā, lai Brigitu Mukts jaunkundzi varētu paturēt še. Viņa mums visiem ir ļoti vajdzīga. Atkārtoju: ļoti vajadzīga. Pēc nedēļas vai divām atnāc pie manis ar ziņojumu. Ja tev nebūs gatava ziņojuma, es tevi zemē iedzīšu. No savas puses es izdarīšu visu kā vajag — jūs būs salaulāšu tik pamatīgi, ka netiksit viens no otra vaļā, kaut vai lai jūs viens otram galvas norautu. Es arvien laulāju pa vecam. Nevis tā, kā šeit tie viesjie. Viņu laulātie var aizskriet projām, kad tikai var izgudrot kaut kādas pīkstīgas ciešanas no garīgās nežēlības. Ja laulā pa vecam, tad mīlestība un pacietība arvien izrādās stiprāka par šādu un tādu sapīkstēšanos, kas pa dzīvošanas dienām gadās. Tu tagad man tikai pieskaties, ka viss būtu, kā teicu."

Jermacāns samīdījās.

„Ja jau prāvests tā saka, būs jādomā . . ."

Brigitā atkal jaucās uzjautrinājums ar sērīgumu: Mūsējie paliek mūsējie. Nekas viņos nav mainījies aiz divdesmit gadiem svešumā, aiz okeaniem, aiz pasaules lielceļu kalniem. Tāpat kā toreiz dzimtenē, par laulību, par mīlestību, par sievietes un vīrieša draudzību viņi domā un runā tāpat kā toreiz savā ciematā, sila malā. Vīram sievu, sievai vīru šie grib pasūtināt kā kādu jau iesaiņotu elektrisko sildītāju segu no Sīra un Rabaka vei Penija. Abi tādi kā vēja patmales — prāvests un tas te. Šis pats Jermacāns — būtu teicis kaut ko tādā brīdī. Būtu iesitis šinī mēmajā gaisā kādu naglu. Liekas, ka viņam būtu bailes no savām domām, saviem vārdiem, kad nav dzēris. Bailes no visas šīs šīsdienas dzīves. Sīra un Rabaka sega tevi nevar apsegt un pasargāt no dzīves. Nedomā, es tev neesmu nekāda sega vai elektrība. Nedomā.

Brigita bija apstājusies pati savās domās un kavējās īsu brīdi: Bailes no dzīves? Vai man pašai nebija un nav bailes no šīs vientulīgās dzīves?

Prāvests saņēma Brigitas elkoni:

„Brigita, meit, vai arī tu nevarētu palīdzēt viņam tās lietas izdomāt. Palīdzi no viņa iztaisīt to cirvi, par ko mēs runājām."

Jermacāns sasparojās un saviebās tā kā pa jokam un tā kā pa īstam reizē:

„Runā šie par mani kā par tādu vecu zirgu — vai nu lai atdod nobeigšanai, vai arī vēl darba vilkšanai. Ko jūs te esat norunājuši no manis iztaisīt?"

„Tas pagaidām ir noslēpums," pasmējās prāvests. „Vispirms tātu vecu puisi vajag ielikt laulības mašīnā. Kas no viņa iznāk, viņš redzēs tikai tad, kad būs pirmo kārtu izgājis cauri."

Kaut arī tas viss bija teikts pa jokam, pie tādas uzbrucīgas runas viņa personības patstāvībai un neatkarībai viņam nepatika. Šie te iet manī iekšā un izstaigājas pa manu dvēseli it kā pa kādu viesnīcā noīrētu istabu. Vajag pateikt kaut ko tādu, lai abi dabū atsēsties, it kā tiem mazliet uzsists no augšas.

„Viena pati sieviete te ierodas, iekrīt kā sitējs akmens no gaisa un saveļ tādu traci. Jauc te visu mieru."

Brigita klausījās un domāja. Tas ir labi, ka redzi, es mieru jaucu. Pirmo reizi tu parādi ka tu vēl esi kaut cik dzīvs un spēj arī domāt. Kad todien biju pie tevis istabā, tu runāji tāds kā krogus Džerijs.

„Visas zīmes rāda, ka tev, Jermacān, jūtas ir kārtībā. Kur ir jūtas, tur vēl ir dzīve," sacīja prāvests jautrībā.

Jermacāns saspieda savā lielajā delnā zodu un muti un, paliecies uz Brigitas pusi, čukstēja:

„Jaunkundz, ja jūs man tiktu rokās pa īstam, par visu šito es jums vēl velnu parādītu."

Brigita paskatījās viņā ciešāk un redzēja, ka Jermacāna acīs lēkāja siltas, draudzīgas uguntiņas. Pirmo reizi Jermacāns viņai sāka mazliet patikt. Padomāja: Varbūt kaut kāda dzīve būtu.

(Nobeigums sekos)

T. Ķiķauka.

Jau desm…

Zintis — The American Latvian Quarter… Number 10, 1963. Alf…

Spīdīgs, balts, ar zeltītu valsts ģērboni uz desmitā numura vāka, parādījies žurnāla „Zintis" pabiezs sniegums. Glītā apdarē, gleznu reprodukciju un fotouzņēmumu bagātinātā virknējumā mainās dzeja, proza, apceres un bibliografiski dati, piepildīdami veselas 75 lappuses.

Žurnālu droši var rādīt vai dāvāt cittautiešiem. Lasot mūsu autoru tulkojumus angļu valodā, varam rast vieglus un interesantus izskaidrojumus jautājumiem, kuŗus bieži nevaram atbildēt iezemiešiem. Ja dažs labs no mums savu tautību izvairās atgādināt, domādams, ka esam zemnieku izcelsmes, vajag tikai palasīt žurnāla 140. lpp., kur uzskatāmā veidā atzīmēti mūsu senie ķēniņi Visvaldis, Tālivaldis, Viesturs un Nameitis.

Tiem, kas… par „septīt… svētdienu", … tiņa raksts … svinamām d… Par seno … raksta Mari… paralēles … citu tautu t… Salutaura … viņa paša … Speiras tul… Anšlāva Eg… kur skunst… patētiski -… jumus Parī… vā?) Žurnāla … nelaiķa dze… vārsmas, a… pēc mirkļa… gu nezinān… zīstamā, m… Tauns bija… nieks, Mūz… un viņa b… viegli un … Kaŗa elp… ves un d… pulss ievēr… mā „Mūša… stāsta par… Čikāgas … Freimanis … klāsmi Ka… Lesiņš rī… novelē „J… ņai bija … Tālāk las… par Māru… Dzejniek… Veltu Snik… tā parado… eleģiju pa… Zariņu un… galos". C… gaismas s… dzejo Ar… cauri izpl… Ausala. Lapu … Krūmiņa … zviedieni, … pieni, no … šķiet „P… lpp.). Vieg… Jāņa Klīd… dienas ro… un dvēse… Autoru … dažādības… burtu sal… piemēroja… vāk vēlēto… mu preci… lietāšanu, … izvērtēt d… dumā.

KOMŪNISTU PARTIJAS VIDUSEIROPAS AUSTRUMOS

Alexander Korab: „Die Entwicklung der kommunistischen Parteien in Ost — Mitteleuropa"

Kaut gan marksisma pamatmācības radās Rietumeiropā, tomēr tās visai radikāli pārstrādāja un pieskaņoja savām vajadzībām krievu sociāldemokrati ar visu laiku lielāko „revizionistu" Ļeņinu un tā cienīgo „garīgo mantinieku" Staļinu priekšgalā, sakarā ar ko no „humānisma", ar ko mēdza dižoties marksisti, nekas vairs nebija palicis pāri. Šādā „pārlabotā" veidā komūnisma „priecas mācību" par jaunu sāka izplatīt pēc 2. pasaules kaŗa visās tanīs zemēs, kuŗas sev pakļāva Pad. Savienības sarkanās armijas barbariskās ordas. Tāpēc Viduseiropas austrumu daļā pie varas nāca tikai dažādu vairāk vai mazāk Maskavas komūnisma iekrāsotie komūnistu varasvīri, kas mazāk interesējās par īsto marksismu, bet vairāk centās izpatikt saviem Kremļa saimniekiem, bez jebkādiem iebildumiem pildot pēdējo gribu. Tādā garā radušās komūnistu partijas Polijā, Ungārijā un Čechoslovakijā, kā arī citās Viduseiropas satelitu valstīs. Autors savas grāmatas pirmo daļu, kuŗai šogad sekošot vēl otrā daļā, veltījis visām trim minētām valstīm.

AKL

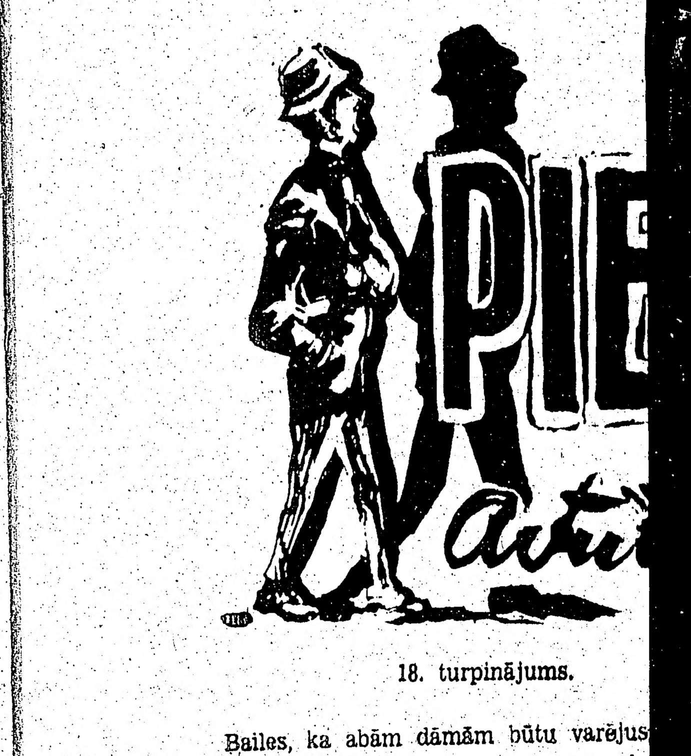

18. turpinājums.

Bailes, ka abām dāmām būtu varējus… nelaime, ceļā bija izgaisušas, un arī tagad … maz neienāca prātā. Atlikušajā stundā vi… kopt sevi, paēst brokastis un sagatavoties… mošanai.

Ronalds piestāja pie pirmās izskat… nodeva auto kāda melna, uniformēta jau… pats iesoļoja plašajā, krēslainajā uzgaidām… viesnīcas darbinieks nesa viņa mazo ceļa s…

Pierakstījies, Ronalds sekoja kalpotāja…

—Skaists rīts, kungs,— kalpotājs apg… bija nostājušies šaurajā telpā, attiecīgās … tas, un durvis aizvērušās.

—Tā ir. Skaists rīts, — Ronalds aps… rams, tāda būs visa diena.

—Droši, kungs. Ja rīts ir skaists, ta… tāda. Šeit, kungs. Uzmaniet pakāpienu, k… kungs.

Viņš bija kungs. Tas bija patikami.

Un tad viņš bija viens.

ĀM

kad nav pelnījuši maizi kā vienkārši strādnieki. Tāds ir Ļeņins un pārējie komūnistu vadoņi Staļina laikā un arī vēlāk. Arī Maocetungs, Čuenlajs u. c. ķīniešu vadoņi nav proletārieši: tie ir savas darbības sākumā studenti un politiski organizātori. Tā 1956. gadā no 81 Ķīnas kompartijas centrālkomitejas locekļiem tikai 7 ir strādnieki. Krievijā ir viens kompartijas loceklis uz 22, Ķīnā viens uz 40 iedzīvotājiem.

Pēc Mēnerta domām komūnismam Krievijā draud briesmas no tā, ka krievu ticība viņu pasaules aplaimošanas misijai var reiz apdzist. Ķīnā komūnismam draud briesmas no fakta, ka ķīniešu tautai ir uzspiesta ierārta, kura ir pilnīgi pretēja viņas tradicijām un gaumei, pie tam tā ne tikai netuvojas kārotam materiālās labklājības līmenim, bet pastāvīgi no tā attālinās.

PADOMJU KRIEVIJAS INTERESES ĶĪNĀ

Runājot par Krievijas un Ķīnas savstarpējām attieksmēm, autors sevišķi izceļ vienu faktu, kuru parasti aizmirst rietumu prese: kaut arī Mao cenšas sekot Staļina paraugam, Staļins Ķīnas pilsoņu karā ilgu laiku atbalstīja Mao sāncensi Čangkaišeku, jo Staļins domāja, ka Čangkaišeka vadītā Ķīna viņam noderēs pret Japānas ekspansiju. Mēnerts attēlo „pasaules lielo” intrigu mudžekli Teheranas un Jaltas konferencēs. Austrumāzijas politiku tanī laikā noteicis trissūris Rūzvelts - Staļins - Čangkaišeks, bet neviens nerunājis tad par Mao. Rūzvelts un Čerčils solījuši Staļinam Jaltas konferencē daudzus ieguvumus Ķīnā. Mēnerts atzīmē, ka pirmā laikā pēc Mao uzvaras Staļins neizrādījis sevišķu sajūsmu, jo sapratis, ka tagad tas nedabūs konferencēs apsolīto laupījumu.

Nodaļā par Krievijas un Ķīnas robežām Āzijā Mēnerts jautā: Vai krievi ir galīgi atteikušies no saviem imperiālistiskiem plāniem Mandžūrijā? Vai ķīnieši ir aizmirsuši faktu, ka pirms 100 gadiem krievi viņiem atņēma teritoriju, kura ir trīsreiz lielāka par Britaniju? Ka boļševiki ir cāru imperiālisma turpinātāji arī savā Āzijas politikā, liecina Staļina vārdi 1945. gadā: krievu - japāņu kara iznākums esot „mūsu tēvu” Krievijas vēsturē. Mēnerts atzīmē arī interesanto faktu, ka komūnistiskās Ķīnas un Mongolijas „Tautas republikas” robeža netiekot atzīta par „galīgu” — pretēji Padomju Krievijas kartēm. Mongolijas „Tautas republiku” Mēnerts nosauc par „mazā formāta Padomju Savienību” un pirmo Padomju Krievijas satelītu, kas tikai teorijā esot neatkarīga valsts.

ĶĪNAS UN PADOMJU SAVIENĪBAS ATTIEKSMJU PASLIKTINĀŠANĀS

Mēnerts sīki apraksta Ķīnas un viņas „lielā brāļa” (t. s. Krievijas) attieksmju pakāpenisko pasliktināšanos. Viņš stāsta, ka krievu propaganda pārpludina Ķīnu pirmajos gados. Rezultāts — šie propagandas plūdi drīz galīgi apnikuši ķīniešiem. Līdz ar ķīniešu pašapziņas pieaugšanu godbijīgo skolēnu loma viņiem likusies nepiemērota.

Mēnerts salīdzina krievu kolchozus un ķīniešu tautas komūnas. Padomju valdība ar kolchozu sistēmu resp. zemajām cenām kolchozu produktiem izspiedusi no zemniekiem miljardiem rubļu, bet Mao gājis vēl tālāk. Viņa tautas komūnas pilnīgi iznīcinās indivīdu un ģimenes saites, — „ne ģimene, bet komūnistu partija ir mums devusi visu”.

AUTORA SECINĀJUMI

Runājot par nākotni, Mēnerts izvairās no pārāk noteiktiem paredzējumiem un pārliecīga optimisma. Viņš brīdina no cerībām uz kādām pārmaiņām Krievijā un Ķīnā: krievi pacietīgi panesuši terroru un badu līdz šim laikam, bet vēl lielākas esot ķīniešu spējas panest ciešanas.

Pēc Mēnerta domām būtu veltīgi mēģināt jau tagad galīgi šķirt abus sāncenšus, piedāvājot viņiem no tiem lielas koncesijas. Vienīgi gadījumā, ja Ķīnai izdotos drīzumā iegūt atomieročus, krievi varētu sākt tiešām nāves rietumiem — it sevišķi ASV.

T. Ķiķauka.

Jau desmitais numurs

Zintis — The American Latvian Quarterly for Art, Literature and Science, Volume III, Number 10, 1963. Alfreda Kalnāja apgāds Čikāgā.

Spīdīgs, balts, ar zeltītu valsts ģērboni uz desmitā numura vāka, parādījies žurnāla „Zintis” pabiezs sniegums. Glītā apdarē, gleznu reprodukciju un fotouzņēmumu bagātinātā virknējumā mainās dzeja, proza, apceres un bibliografiski dati, piepildīdami veselas 75 lappuses.

Žurnālu droši var rādīt vai dāvāt cittautiešiem. Lasot mūsu autoru tulkojumus angļu valodā, varam rast vieglus un interesantus izskaidrojumus jautājumiem, kurus bieži nevaram atbildēt iezemiešiem. Ja dažs labs no mums savu tautību izvairās atgādināt, domādams, ka esam zemnieku izcelsmes, vajag tikai palasīt žurnāla 140. lpp., kur uzskatāmā veidā atzīmēti mūsu senie ķēniņi Visvaldis, Tālivaldis, Viesturs un Nameitis.

Tiem, kas nav īstā skaidrībā par „septītdienu, pussvēti, un svētdienu”, var noderēt A. Blastiņa raksts par latviešu senajām svinamām dienām. (133. lpp.).

Par seno laiku baltu reliģiju raksta Marija Gimbutas, atrodot paralēles mūsu, lietuviešu un citu tautu ticējumos.

Salutauras mīklainā atrašanās viņa paša studijā ir lasāms R. Speiras tulkotajā izvilkumā no Anšlāva Eglīša „Homo Novus”, kur skunstnieks atstāsta savus patētiski - bezbēdīgos piedzīvojumus Parīzē (jeb vai Krāslavā?)

Žurnāla sākumā varam lasīt nelaiķa dzejnieka Linarda Tauna vārsmas, atspoguļojot tiekšanos pēc mirkļa svētlaimības, pastalgu nezināmā un tomēr tik pazīstamā, mūžīgi nemainīgā ielā. Tauns bija īsts pilsētas dzejnieks, Mūžīga mākoņa atsaucējs, un viņa brīvais pants raisās viegli un gaisīgi arī tulkojumā.

Kaŗa elpa un sirreālistisks nāves un dzīvības paradoksālais pulss ievērpts G. Zariņa tēlojumā „Muša”. Kārlis Ķezbers stāsta par immigrantu gaitām Čikāgas lopkautuvēs, Eduards Freimanis par Gederta Salnā atklāsmi Kanadas rietumos. Knuts Lesiņš risina neparastu temu novelē „Jūŗa” — Jā, kāpēc viņai bija jābūt tieši Marselīnai? Tālāk lasām J. Veseļa teiksmu par Māru un plūdiem.

Dzejnieku starpā sastopam arī Veltu Sniķeri, Gunaru Saliņu ar tā paradoksāli, priecīgi apģisto eleģiju par Vasaras līci, Moniku Zariņu un Ainu Zemdegu Jumtu galos”. Cilvēka plaukstas un gaismas simbolisko veidolu apdzejo Andrejs Irbe, tiekšanos cauri izplatījumam — Margarita Ausala.

Lapu mijā atplaiksnās Uļa Krūmiņa abstrakcijas švīkas, zviedieni, un biezie impasto triepieni, no kuŗiem izteiksmīgākā šķiet „Pilsētas ainava” (144. lpp.). Viegli un nepiespiesti plūst Jāņa Klīdzēja īsstāsts par šāsdienas romantiku, spēkratiem un dvēseli.

Autoru virknējums ir pilns dažādības, stila kontrastiem, un burtu salikums un iekārtojums piemērojas vielai. Tiem, kas tuvāk vēlētos iepazīties ar tulkojumu precizitāti, pareizu idiomu lietāšanu, ieteicams salīdzināt un izvērtēt darbus oriģinālā iespiedumā.

Visumā rakstu krājums uzrāda krietnu vispusību, spējas saprast apkārtējo vidi un tam visam rast oriģinālitāti, radošu literāru aptvaru, kuŗā atspoguļojas tagadnes notikumu iezīmes. Kā tas bieži notiek, ar svešu vidi saskaŗoties, rakstnieks un dzejnieks, pats nākdams no citas valsts un citas valodas, spēj krasāk un tiešāk saskatīt Jaunās Pasaules īpatnības, un tās visvieglāk pamanīt var tieši angļu valodas tulkojumā. Šī iemesla dēļ žurnāls silti ieteicams kā latviešu, tā arī angļu lasītājiem.

KOMŪNISTU PARTIJAS VIDUSEIROPAS AUSTRUMOS

Alexander Korab: „Die Entwicklung der kommunistischen Parteien in Ost — Mitteleuropa”

Kaut gan marksisma pamatmācības radās Rietumeiropā, tomēr tās visai radikāli pārstrādāja un pieskaņoja savām vajadzībām krievu sociāldemokrati ar visu laiku lielāko „revizionistu” Ļeņinu un tā cienīgo „garīgo mantinieku” Staļinu priekšgalā, sakarā ar ko no „humānisma”, ar ko mēdza dižoties marksisti, nekas vairs nebija palicis pāri. Šādā „pārlabotā” veidā komūnisma „priecas mācību” par jaunu sāka izplatīt pēc 2. pasaules kaŗa visās tanīs zemēs, kuras sev pakļāva Pad. Savienības sarkanās armijas barbariskās ordas. Tāpēc Viduseiropas austrumu daļā pie varas nāca tikai dažādu vairāk vai mazāk Maskavas komūnisma iekrāsotie komūnistu varasvīri, kas mazāk interesējās par īsto marksismu, bet vairāk centās izpatikt saviem Kremļa saimniekiem, bez jebkādiem iebildumiem pildot pēdējo gribu. Tādā garā radušās komūnistu partijas Polijā, Ungārijā un Čechoslovakijā, kā arī citās Viduseiropas satelitu valstīs. Autors savas grāmatas pirmo daļu, kuŗai šogad sekošot vēl otrā daļā, veltījis visām trim minētām valstīm.

AKL

GRĀMATNIECĪBA

Salas apgāds Sidnejā izdevis Austrālijas latviešu autoru daiļdarbu serijas otro grāmatu Ainas Neboisas stāstus — Laikmeta drupas. Grāmatā ievietoti astoņi stāsti: Uguns orchidejas, Ceļi vieno, ceļi šķiŗ, Pēdējais ceļojums, Patiesība, Nenovēršamā mīlestība, Lemonjē kundze, Ziņa un Aizliegšana. Īsas ziņas par autori devis J. Sarma. Stāstu krājums aptveŗ 169 lappuses.

Indra Gubiņa

PIKASSO IZSTĀDE TORONTO UN MONTREĀLĀ

Vārds Pikasso vien rada dažādus priekšstatus, kas ne visi atbilst patiesībai, bet vairāk vai mazāk visi saistās ar Pikasso kontroversālo gleznošanas veidu. Citi atcerēsies anekdotu, kur pēc Pikasso zagļa zīmējuma policija apcietināja pāris konservu bundžas, kaķi un zābakus, citi viņa „zilā perioda” gleznojumus, vientuļās sievietes, klaunus, zirgus vai kubistu darbus un galīgi izķēmotus cilvēkus.

Šā vai tā, Pikasso ir viens no visplašāk pazīstamiem dzīviem gleznotājiem, jo viņa 65 gadu garā karjēra, milzīgais darbu daudzums un revolūcionārais gleznošanas veids palīdzējis viņa vārdam izplatīties visā pasaulē. Pikasso, tagad 82 gadus vecs, vēl joprojām glezno, dzīvodams dienvidus Francijā, bet vēl vienmēr sevi uzskata par spāni, kaut Francijā dzīvo jau 63. gadu. Dažs labs latvietis jau pēc 10 gadiem citā zemē sevi neuzskata vairs par latvieti.

Toronto Mākslas galerija ir noorganizējusi plašu Pikasso darbu izstādi, kas ilgs līdz 16. februārim Toronto, pēc tam no 28. febr. — 30. martam — Montreālā. Šī ir lielākā Pikasso darbu izstāde Ziemeļamerikas kontinentā un lielākā, kādu Toronto Mākslas galerija jebkad noorganizējusi. (Divas reizes lielāka par Van Goga izstādi 1960. g.). Tema Pikasso un cilvēks (Picasso and Man) izvēlēta, jo savāktie darbi parāda, kā Pikasso attēlo cilvēku dažādos apstākļos un dažādos laikos. Izstādē agrākais darbs gleznots, kad Pikasso bija tikai 17 gadus vecs (Pie lampas gaismas, 1898.), vēlākais darbs ir no 1962. gada. Ievērojams šajā izstādē ir arī fakts, ka uz Amerikas kontinentu Pad. Savienība atsūtījusi 4 Pikasso darbus (3 no Ļeņingradas Hermitažas mūzeja, vienu no Maskavas, Puškina mūzeja). Lielākā daļa darbu ir no Amerikas kontinenta, bet prāvs ir arī no Eiropas nākušo darbu skaits. Pats Pikasso atsūtīja 2 gleznas, kas nekad ārpus viņa mājas nav izstādītas.

Izstāde chronoloģiskā kārtībā labi raksturo un parāda Pikasso mākslinieciskos meklējumus un sasniegumus. Pašā agrākā un tā sauktajos zilā un rozā periodos redzamas Pikasso lielās techniskās un mākslinieciskās potences. Nedetalizējot, Pikasso rāda cilvēkus vienmēr, visur. Gadiem ejot, Pikasso attālinājās no reālā gleznošanas veida, bet nekad nav kļuvis abstraktists, par kādu viņu bieži aplami dēvē. Pikasso darbos vienmēr ir reāla priekšmeta tema. Mākslinieka radītie cilvēki, primitīvas mākslas ietekmē, kļuva neproporcionālāki, līnijas asākas, vispārinātākas, līdz radies tāds darbs kā Les Demoiselles d'Avignon (1907.), ko Pikasso pats gan vēl aizvien uzskata par nepabeigtu, bet kas tomēr ir viņa ievērojamākais darbs, kaut gan parāda viņa visneglītākās sievietes. Šis darbs, kas spēcīgi ietekmējis mūslaiku glezniecības attīstību, jau iezīmē kubistu elementus. Pikasso kopā ar Braki šī gadsimta pirmās dekādes beigās, oponējot impressionismam, radīja jaunu anti - naturālu, reprezentatīvu intelektuālu mākslas veidu — kubismu.

Analitiskajā kubismā (kubisma pirmajā attīstības posmā) mākslinieki objektu parāda sadalītu ģeometriskās detaļās, kas, saliktas kopā, veidotu pilnu attēloto objektu, bet šī salikšana jāizdara skatītājam savā prātā. Vēlāk, sintētiskajā kubisma periodā Pikasso reālas krāsas, virsmas, formas lietoja anti - reālā veidā, iekombinējot darbos avīžu izgriezumus, teātŗu programmas, cigarešu kārbas u. c. priekšmetus. Šajā izstādē ir lieliski abu kubisma posmu paraugi (Ma Jolie, J'aime Eva, Arlequin).

Jaunais mākslas veids tika (ir vēl tagad) daudz kritizēts, un Pikasso agrāko darbu nepazinēji apgalvoja, ka viņš tā glezno, jo neprotot zīmēt. Lai pierādītu, ka tas nav taisnība, Pikasso pievērsās zīmējumiem, kur lietoja ļoti jūtīgas, precīzas, ritmiskas līnijas, pierādīdams, ka var zīmēt pat labāk nekā atzītie reālā virziena gleznotāji. Visā savā garajā mākslinieka karjērā Pikasso ir zīmējis klasiskās mākslas ietekmē, un kā zīmētājs ir meistars, kaut daudzos darbos ignorē reālās proporcijas.

Pikasso ir viens no ievērojamākiem mūsu gadsimta portretistiem un izveidojis pats savu portretisko glezniecības veidu, kur vienā gleznā iekombinē vairāku cilvēku seju elementus ņemdams no viena acis, no otra muti u. t. t., un salikdams nevis dabiskajā kārtībā, bet pats sevis radītā kārtībā. Tādā veidā radās tas mākslas veids, par ko daudzi smējās. Tiesa, daudzas Pikasso gleznas ir neglītas, bet tās nav smieklīgas. Pikasso arī gleznās mēdza mīlēt un atriebties daudzajām sievietēm, ar kuŗām saistījās viņa dzīve. Turpinādams savus glezniecisks meklējumus, Pikasso lietoja spilgti plakanus krāsu laukumus, akcentētas līnijas, kombinēja vairākus objekta skatus vienā, tā rādot portretus, kuŗos redzam sejas profilā un pretskatā, no augšas un apakšas uzreiz.

Divdesmitajos un trīsdesmitajos gados Pikasso rādīja sievietes bieži neaistētiskas, neglītas, monstrosas, un liekas gandrīz neticami, ka tajā pašā laikā radās arī lieliski portreti un smalkjūtīgi zīmējumi.

Īpati izcilu vietu Pikasso mākslā ieņem viņa lielākā glezna Guernica (1937.), kuŗā attēlotas Spānijas pilsoņu kaŗa šausmas. Izstādē ir 61 sagatavošanās studija šim darbam, kas ar savu brutālo, sakēmoto izteiksmi skatītājā tiešām rada šausmas. Jāatzīmē arī Vollarda Svītas zīmējumi, kas meistarīgi darināti, tomēr manā uztverē mākslinieks savus kailos cilvēkus neparāda tikai kailus, bet, man gribētos teikt — plikus līdz pat dvēselei.

Pēdējā posma portreti, kas rāda Pikasso dzīvē ievērojamās sievietes, ir ekstrāvaganti, kuŗos dominē krāsu laukumi un līniju ritms, aiz kuŗiem rādītais cilvēks reizēm pazūd, reizēm atklāj savu dabu līnijās, laukumos. Šādā veidā Pikasso parāda liriskus, nervozus, maigus, brutālus cilvēkus, reizēm iekombinējot to sejās dzīvnieku detaļas.

Katrā ziņā „Pikasso un cilvēks” ir izteiksmīga un interesanta izstāde. Tā ir reta izdevība redzēt kopā 275 pasaules slavena mākslinieka darbus.

Pikasso eļļas glezna Bērns ar balodi Toronto Mākslas galerijā.

18. turpinājums.

Bailes, ka abām dāmām būtu varējusi notikt kāda nelaime, ceļā bija izgaisušas, un arī tagad tāda doma nemaz neienāca prātā. Atlikušajā stundā viņš nolēma apkopt sevi, paēst brokastis un sagatavoties Elīnas apciemošanai.

Ronalds piestāja pie pirmās izskatīgās viesnīcas, nodeva auto kāda melna, uniformēta jaunekļa rīcībā un pats iesoļoja plašajā, krēslainajā uzgaidāmajā telpā. Kāds viesnīcas darbinieks nesa viņa mazo ceļa somu.

Pierakstījies, Ronalds sekoja kalpotājam uz celtni.

—Skaists rīts, kungs,— kalpotājs apgalvoja, kad abi bija nostājušies šaurajā telpā, attiecīgās pogas piespiestas, un durvis aizvērušās.

—Tā ir. Skaists rīts, — Ronalds apstiprināja,— cerams, tāda būs visa diena.

—Droši, kungs. Ja rīts ir skaists, tad arī diena ir tāda. Šeit, kungs. Uzmaniet pakāpienu, kungs. Pa labi, kungs.

Viņš bija kungs. Tas bija patīkami.

Un tad viņš bija viens.

No devītā stāva atklājās tāls skats pa plašo, gaŗo aveniju. Apakšā uz ielas bija trauksmaina dzīvība. Viesnīcas istaba bija kā oaze, kā sala, kā mātes klēpis.

Ronalds novilka saburzīto kreklu, izņēma no ceļa somas skūšanās ierīces un sāka sevi apkopt. Mājās viņš bija radis skūties ar elektrisko skujamo aparātu, bet šorīt gribējās, lai vaigs būtu gludāks un piemīlīgāks, un lai tumšie bārdas celmi, kas sāka rādīties jau pāris stundas pēc skūšanās, šorīt tiktu cirsti zemāk un līdz ar to vaiga ādas maigums saglabātos ilgāk. Viņš saputoja traucīņā ziepes, ieziepējās un gaidīja, lai bārda atmikst. Putu burbuļi pārsprāgdami patīkami kutināja ādu. Sagatavojis skujamo aparātu, Ronalds pielika asmeni vaigam un vilka. Putu laukā radās asmeņa platumā tīrs, gluds ceļš. Ronalds piedūra pirkstu un pataustīja. Rugāji bija pazuduši, to vietā bija maiga, mazliet mikla āda. Apmierināti nosēcies, Ronalds turpināja kopšanos.

Bārda bija noskūta nedaudzu minūšu laikā. Vēl joprojām bija par agru, lai divu vientuļu dāmu mājā iebruktu neaicināts un negaidīts ciemiņš. Ronalds paskatījās pa logu, pārbaudīja, vai pulkstenis nav apstājies un apsēdās uz gultas malas. Gulta bija mīksta, un Ronaldam ienāca prātā, ka būtu pareizi pēc gaŗā brauciena mazliet atlaisties, izstaipīt kaulus un atpūtināt nogurušos locekļus.

Viņš atlaidās gultā un labpatikā nopūtās. Tad viņš uz acumirkli aizvēra acis, lai labāki saskatītu Elīnas seju. Kādas krāsas acis viņai bija? Zilas? Brūnas? Nē. Zaļgani pelēcīgas. Jeb tomēr zilas?

Vienalga. Elīnas acis bija — brīnišķīgas. Zem gaŗajām skropstām tās bija kā atvari, pār kuŗiem liecas — brīnišķīgi tumši atvari — dzīles — tumšas, kurās gribas iegrimt — un —

Ronaldu pamodināja skaļi, spalgi sprādzieni. Kādam smagajam auto aizdedze nebija kārtībā un tas tieši zem viesnīcas logiem trīs vai četras reizes ar motoru izšāva tā, ka cilvēki uz ielas apstājās un skatījās, vai šaudītāji nav policisti.

Ronalds uztrūkās sēdus un paskatījās pulkstenī.

Viens! Pat jau pāri vienam. Desmit minūtes.

Tik ātri Ronalds nekad nebija spējis sakārtoties. Bija divdesmit minūtes pāri vienam, kad viņš jau stāvēja uz ielas un māja taksometram.

Elīna un Bangas kundze dzīvoja liela parka tuvumā. Pa gabalu izskatījās, ka visā ielā būtu tikai viens vienīgs nams, kuŗa priekšējā siena stiepās no šķērsielas līdz šķērsielai, un kuŗā ik pa pāris soļiem bija iebūvētas atsevišķas ieejas. Tikai tuvāk pienākot kļuva redzams, ka katra ieeja iezīmē atsevišķu, patstāvīgu, bet bezgala šauru un stāvu gaisā uzskrējušu celtni. Blakus durvīm bija tāpelītes ar namu numuriem.

—Te, kungs,— taksometra braucējs apturēja,— dolars divdesmit pieci, kungs.

Ronalds iedeva dolara zīmi un divus divdesmitpiecniekus un atstāja auto. Ik lielas dzeŗamnaudas viņš parasti nedeva, bet šodien labu vien gribējās darīt. Tāda reize!

Tad viņš pēkšņi aiz sevis izdzirda skaļu saucienu:

—Ēj, pagaidiet! Tas te par maz, kungs. Dolars divdesmitpieci mūsu naudā. Jūsējā ir uz pusi lētāka

Ronalds piesarka. Pirmkārt, viņš tiešām bija aizmirsis, ka pastāvēja naudas kursa starpība, otrkārt — ja nu notiekošo kāds dzird? Ja Elīna viņu ierauga šādā situācijā?

—Te! — viņš steigšus sniedza šoferim otru dolaru, bet tai pašā laikā juta, ka nacionālais pašlepnums ceļ galvu, — Un par pusi nerunā! Starpība ir tikai astoņi procenti, un cik vēl ilgi, kad mūsu nauda bija vērtīgāka.

—He! — šofera balss dārdēja pāri ielai, — Jūsu nauda! Jāsmejas. Vai jums Kanadā pašiem vispāri vēl kas pieder? Pat ķēniņiene nav pašu!

Sarkani pietvīkušu pieri Ronalds iespruka pa durvīm priekštelpā, kur pa labi sienā bija iebūvēti vēstuļu skapīši un virs tiem zvana pogas. Vienai blakus bija maza plāksnīte ar uzrakstu BANGA.

Visu laiku, kopš viņš pateica mātei, ka dosies uz Ņujorku, Ronalds bija darbojies kā cilvēks, kas mierīgi izpilda sen izlemtu, zināmu pienākumu. Kamēr viņš bija ceļā, uzmanību saistīja pati braukšana. Viesnīcas sameklēšana, sakārtošanās, skūšanās īpašas piedomas neprasīja. Izņemot viesnīcas meklēšanu, tas notika ik dienas. Bet tagad, kad pirksts piespieda zvana pogu, sākās jauns un neparasts posms Ronalda dzīvē.

Kas viņas atvērs?

Bangas kundze?

Elīna?

Kāds svešs cilvēks?

Pagāja vairākas minūtes. Lai nenokavētu īsto mirkli, kad elektriskais slēdzis atbrīvos durvis, Ronalds turēja delnu uz durvju roktura.

Bet nenotika nekas. Namā valdīja dziļš, aizlaicīgs klusums.

Ronalds vēlreiz uzdrošinājās piespiest zvanu. Šoreiz ilgāk un spēcīgāk. Šādi zvani vecās mājās dažreiz īsti labi nedarbojas.

Pēc ilgas, gaŗas mūžības aiz durvīm atskanēja soļi un tajās parādījās jauns cilvēks. Viņš apģērbies iziešanai, un, ieraudzījis Ronaldu, apstājās un turēja durvis atvērtas.

—Jūs vēlaties tikt iekšā?— Jauneklis acīmredzot bija no cita dzīvokļa.

—Jā… vai nezināt, vai Bangas jaunkundze . . . vai pie viņiem kāds mājā?— Ronalds iestājās atvērtajās durvīs un neļāva tām vairs iekrist slēdzī.

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanādā

ZINĀTNEI UN TĒVZEMEI VELTĪTS MŪŽS

Latvijas universitātes pēdējais rektors prof. V. Burkēvics 10. janvārī atskatījās uz aizvadītiem 70 mūža gadiem.

Latviešu zinātnieka godināšanu bija noorganizējusi īpaša rīcības komiteja, kurā darbojās visu lielāko Toronto organizāciju pārstāvji. Park Plaza viesnīcā 11. janvāra vakarā gavilnieku sveikt pulcējās vairāk kā 120 viņa cienītāju un organizāciju pārstāvju. Jubilāru ar dzīvesbiedri Annu un dēlu Visvaldi, kurš tēva jubilejas gadījumā bija ieradies no Čikāgas, svinību telpās ieveda inž. O. Dzērvītis un latviešu ģimnazijas inspektrise O. Slavieša. Jubilāru ar uzrunu sveica rīcības komitejas pr-dis inž. A. Arājs, izsakot suminājumu par viņa dižo veikumu un raženo mūža gājumu. Gavilnieka dzīvesbiedri ar ziediem sveica rīcības komit. loc. Dr. A. Zariņa. Svētbrīdi vadīja māc. A. Lūsis.

Par jubilāra dzīves gājumu runāja viņa laika biedrs prof. Dr. N. Rosenauers.

Inženieru apvienības ārzemēs prezidents Dr. ing. E. Dravnieks savā apsveikumā cildināja prof. V. Burkēvicu kā sirsnīgu cilvēku un draugu. Runātājs paziņoja, ka jubilārs uzņemts par pirmo LIAA goda biedru, un pasniedza trimdas latviešu inženieru un techniķu saimes kopīgi parakstītu adresi.

LNAK valdes pr-dis J. Niedra cildināja profesora personību, izsakot nožēlu, ka dižo jubileju nav lemts svinēt brīvā Latvijā, un pasniedza LNAK velti.

Korporācijas Frat. Vanenica, kuras saimes loceklis ir gavilnieks, sveicienus teica inž. M. Sīpiņš un pasniedza konventa velti — kausu. Toronto latviešu tautas augstskolas un ģimnazijas, kuru vadītājs un direktors ir profesors, sveicienus nesa A. Sudmalis un V. Slavieša, pasniedzot adresi, bet jubilāra dzīvesbiedre saņēma ziedu veltes.

Ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes vārdā, kuras padomes pr-ka v. ir jubilārs, sveica padomes pr-dis Ž. Rutenbachs un pasniedza draudzes velti. Toronto studenšu korporāciju kopas vēlējumus teica seniore Dr. A. Zariņa, bet studentu korporāciju kopas seniors G. Soste sveicienam pasniedza kausu. Akadēmisko vienību savienības Toronto kopas vārdā sveicināja I. Liniņa un inž. E. Kraulis. Toronto Konkordiju kopas sveicienus līdz ar velti nodeva seniors A. Tīcmanis, Studentu apvienības Dzintars un katoļu akadēmiskās apvienības Dr. Ed. Upenieks, TLB sestdienas skolas un gaidu jendas vad. A. Martinsone, Kanadas latv. skautu saimes vad. O. Klavenieks, Gauju gaidas vien. vad. M. Vilka, latviešu 1. ev.-lut. draudzes māc. A. Čops, Toronto Austrumu ev.-lut. draudzes E. Ziplāns, Sv. Jāņa draudzes palīdzības fonda J. Rolavs, Latviešu b-bas V. Pakalns, DV nodaļas I. Andrejsons, Virsnieku apvienības sveicienus un velti nodeva kapt. J. Šmits, Preses b-bas Kanadas kopas B. Senkēviča, Kreditsabiedrības A. Svenne, Toronto latviešu nama org. komitejas E. Šķobe, Sv. Jāņa draudzes dāmu komit. un koŗa S. Zaķis, Montreālas korporāciju kopas, Techniskā Apskata un Montreālas LIAA inž. A. Spūrmanis, jubilāra cienītāja A. Ķuze.

Gaŗo apsveicēju virkni ar humoristiski noskaņotu veltījumu noslēdza Toronto latviešu inž. un techn. kopas pārst. inž. O. Dzērvītis.

Rakstveida sveicienus bija sūtījuši ģenerālkonsuls R. Braisons, konsuls V. Tomsons, prof. Dr. P. Lejiņš, bijušie darba kollēgas Latvijas universitātē, LNJAK priekšsēdis J. Ķeniņš, dzejn. V. Toma un daudzi, daudzi jubilāra draugi tuvumā un tālumā.

Rīcības komitejas pr-dis veltīja pateicības vārdus jubilāra godināšanas vakara sekmētājiem un gavilniekam pasniedza vakara viesu parakstu grāmatu. Jubilārs izjustos vārdos pateicās vakara organizētājiem un visiem apsveicējiem. O. K.

Prof. V. Burkevicu goda dienā ar ziedu velti sveica Toronto studenšu korp. kopas seniore A. Zariņa Foto JAK

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 18 Murellen Crs, Toronto 16, Ont., tālr. PL 9-8076.

● Latviešu baptistu draudzes mācītājs R. Ekšteins, kas veic arī Kristīgās Balss redaktora pienākumus, 24. janvārī piedalīsies Latviešu baptistu apvienības padomes sēdē Ņujorkā, kur 26. janvārī dievkalpojumā teiks svētrunu.

● Vispasaules starptautiskā daiļamatnieku kongresā, kas paredzēts Ņujorkā laikā no 9. līdz 12. jūnijam, uzaicināts piedalīties arī koktēlnieks H. Mercs.

● Latviešu dārzkopju saimei Holland Marsh līdzenumā pievienojušies Marta un Jānis Svēķis, iepērkot 5 akru lielu dārzsaimniecību.

● Bērnu vasaras nometni Saulainē arī nākošā vasarā uzņēmies vadīt Modris Lorbergs.

● Referātu par Kanadas pirmo zemes satelitu „Alouette", ko izšāva orbitā 1962. g. 28. septembrī, lasīs inž. E. Groskopfs TLB inženieru un techniķu kopas nākošā sanāksmē 7. februārī, plkst. 8 vakarā DV namā, 123 Hurona ielā. Inž. E. Groskopfs ir viens no šī satelita galveniem konstruktoriem, pie kam šis satelits vēl joprojām turpina riņķot ap zemes lodi.

● Ziemas sporta cienītājiem, kam nav iespēja doties tālākos izbraukumos, slēpēšanas, slidošanas un kamaniņu sporta iespējas ir tepat pilsētas robežās dažādos publiskos parkos un slidotavās. Metropoles parku daļa sevišķi norāda uz Don Valley un Humber Valley golfa laukumiem, kur pieejamas arī piemērotas atpūtas telpas, tāpat arī Edwards Gardens u. c. vietas. Interesenti var sazināties ar parka daļu, tālr. 487-5291 vai arī TTC, tālr. HU 7-2424.

● Ierosinājumus, kā sadalīt un izmantot laiku nedēļu nogalēs, varbūt var atrast šinī sarīkojumu sarakstā: 17. janvārī, plkst. 8,00 Royal York viesnīcā Savstarpējās sadarbības līgas slēgts vakars. 18. janv., plkst. 8 vakarā vīru koŗa Viesturs koncerts Lietuviešu baznīcas zālē; 19. janv., plkst. 7 no rīta TLMM kluba zibulēšanas sacensības Simko ezerā, plkstn. 1.30 TLB pilnsapulce Ungāru namā, 245 College St., bet plkst. 5 vakarā Latviešu nama organizācijas komitejas rīkotais vakars dāmām Sv. Andreja baznīcas telpās, ar nopietnu un jautru programmu. Plkst. 4 p. p. Newman kluba telpās, 89 St. George St. Latviešu katoļu akadēmiķu Toronto kopa rīko E. Vingra referātu par dzīvi Indonēzijā. 20. janv., plkst. 8 vakarā Latviešu koncertapvienības pilnsapulce Sv. Andreja baznīcas telpās.

Māc. A. Briedis Toronto Sv. Barnaba baznīcā salaulāja Guntu Upīti un Norbertu Sebri. Foto A. Jānītis.

KURZEMES CIETOKŠŅA CĪNĪTĀJI ATCERAS ZIEMSVĒTKU KAUJAS

Kurzemes kauju atceres salidojumā Saulainē svētrunu teica māc. A. Briedis. Foto A. Jānītis

Aizvadītā nedēļas nogalē Saulainē pulcējās Kurzemes cietokšņa bij. cīnītāji ar piederīgiem un draugiem. Kaut gan laiks bija auksts, svētbrīdī un svinīgā jundā pie Krītušo karavīru pieminekļa bija klāt apm. 75 dalībnieki. Svētbrīdi vadīja māc. A. Briedis.

Svinīgo jundu pieņēma Kurzemes kauju līdzgaitnieks vltn. E. Preiss, jundas uzrunā aicinot neaizmirst kauju laikā ziedotos upuŗus un būt vienotiem cīņā, kāda mums tagad iespējama pret dzimtenes okupantiem. Viņš dedzīgi aicināja rūpīgi sekot mūsu jaunatnes centieniem un viņus jau laikus iesaistīt kopīgā latviskuma cīnītāju pulkā. Pēc jundas pie pieminekļa ziedu veltes lika Latviešu kaŗa invalidu apvienības Toronto nod. pārstāvis LKOK kapt. E. Kuršinskis, Kurzemes cietokšņa bij. cīnītāji St. Leimanis, V. Krugers un R. Velme nolika vainagus. Goda sardzē stāvēja bij. cīnītāji.

Sadraudzības vakarā Saulaines sanāksmju telpās pulcējās ap 50 salidojuma dalībnieku. Rīcības komit. pr-dis St. Leimanis aicināja paturēt dārgā piemiņā bij. cīņu biedru nestos upuŗus. Cīnītāju piemiņu godināja ar klusuma brīdi. Rīcības komit. pr-dis nolasīja plkv. R. Kociņa, A. Siņka, Ed. un J. Ozola un O. Klavenieka apsveikumus.

Priekšnesumos A. Bencone deklamēja cīnītājiem veltītus dzejoļus. Savus darbus lasīja arī M. Lorbergs un I. Batraks.

Krītušo karavīru piemiņas zīmes padomes pr-dis M. Lorbergs teica pateicību bij. cīnītājiem par sniegto atbalstu krītušo karavīru piemiņas vietas radīšanā. Vltn. E. Preiss aicināja bij. cīnītājus sniegt atbalstu jaunatnes centieniem. Ltn. Kr. Freimanis stāstīja dažus kaŗa piedzīvojumu epizodus no Kurzemes kauju lauka cīņu dienām. O. K.

NEDĒĻAS PIEZĪMES

„Pēc jautri aizvadītas nakts Latīņu kvartālā dosimies uz preses balli un pēc tam atpūtīsimies rakstnieku rītā".

Apmēram tā varam izteikties par aiznākošo nedēļas nogali, ko piektdienas vakarā ievadīs tradicionālais studentu karnevāls. Nākošā dienā sekos tikpat tradicionālā preses balle, bet sekojošā svētdienas rītā Rakstnieku cēliens ar vairāku izcilus viesu piedalīšanos. Vai tas būs pa spēkam pat viskaislīgākajiem deju cienītājiem un kā tas atsauksies uz pašiem sarīkojumiem? Jautājums nav radies tikai tagad, jo bieži vien agrāk vesela rinda līdzīgu sarīkojumu bijis ne tikai vienā nedēļas nogalē, bet pat vienlaicīgi vienā dienā. Protams, rīkotājām — organizācijām tas par labu nenāk un apmeklētājiem arī ne, taču tomēr šo sarīkojumu slodzi pilnīgi pārvarēt nav izdevies. Kā no tā izvairīties nākotnē?

Daudz kas atkarāsies no pašām organizācijām un labas sadarbības gribas, bet izšķirošā loma piekritīs topošam Latviešu namam, jo tas, cerams, izveidosies par galveno sabiedriskās dzīves centru. Ja Latviešu nams uzņemas pilnu sarīkojumu slodzi, tad visas nedēļas nogales var tikt aizpildītas ar dažādu organizāciju sarīkojumiem tā, lai viens otru netraucētu. Prāvie izdevumi, kas līdz šim aizgāja par telpu īri, paliks latviešu sabiedrības rokās. Tas nozīmē daudz.

☆

Viena no skaistākām tradicijām, ko esam paņēmuši līdz no brīvās Latvijas ir Draudzīgais aicinājums. To atzīmēsim arī šogad. Bez jau gadskārtēji ierastā TLTA Sestdienas ģimnazijas sarīkojuma, 25. janvāris ir pirmais zvans Latviešu kultūras dienām Kanadā, kas turpināsies piecas nedēļas līdz 29. februārim. Draudzīgā aicinājuma zīmē 25. un 26. janvārī Toronto latviešu nama organizācijas komiteja rīko plašu nama akciju vākšanu, kas lielā mērā noteiks, vai jaunajā namā varēsim ieiet kā saimnieciski spēcīga vienība un varēsim īstenot visas ieceres, ko no šī pasākuma sagaidām. Draudzīgā aicinājuma pamatā ir cēla doma — caur savu skolu, ar latviešu grāmatu, ar latviešu kultūras spēku kalpot savai tautai. Būsim atsaucīgi šī aicinājuma sekotāji, un atbalstīsim to katrs pēc savām spējām un labākās sirdsapziņas.

☆

Nereti dzirdam pārmetumus mūsu jaunatnei, ka savstarpējās sarunās un sarakstē netiek lietota latviešu valoda. Dažreiz šie pārmetumi bijuši vietā, bet dažreiz arī nevietā. Kā vienu no pēdējiem varam minēt trīs māsas — Ievu, Eriku un Maiju Vilciņas, kas katra dzīvo savā pilsētā, bet savstarpējā sarakstē lieto vienīgi latviešu valodu. Ieva beigusi jau studijas un strādā par skolotāju Sault Ste Marie, Erika studē ķīmiju Kingstonā, bet Maija mākslu un humanitārās zinātnes šeit Toronto. Vasaras brīvlaikos un citos izdevīgos brīžos tās labprāt atgriežas vecāku saimniecībā Port Artūrā, kur pēc nesenās tēva nāves tagad saimniecības smagums gulstas uz mātes Anna pleciem. Bet šis smagums kļūst daudz vieglāks, zinot, ka latviskie senču tikumi laiduši dziļas un paliekošas saknes nākošā paaudzē. Varbūt Ievas Vilciņas latviskums bija arī pamudinājums kādam skolotājam Sault Ste Marie pieprasīt LNAK materiālus par Latviju lekciju un priekšlasījumu sagatavošanai. R. Norītis

LASĪTĀJU VĒSTULES

DIVAS STUNDAS „APSĒSTO" VIDŪ.

Nelaiķis komp. Jānis Cīrulis kādā koŗa vakarā teica: „Lai Dievs dotu, ka dziesmu varas apsēstie vēl dzīvotu, tad arī latviešu dziesmas vēl neapklustu."

Šādi vārdi man nāca prātā, kad biju ieradies viesturiešu koŗa mēģinājumā Barnabas baznīcā. Tur 30 vīri gan vecākas paaudzes, gan jaunekļi gatavojās savam gadskārtējam koncertam, kurš notiks 18. jaunvārī. Koristi baznīcas telpās bez atpūtas „tamtāja" T. Ķeniņa „Div' dzelteni kumeliņi" un kūkoja „Viens gans nomira, citi gani raudāja" veselu pussstundu.

Man likās, dziesmas skanēja gluži labi, bet diriģents Jānis Barušs teica: „Lai noguļas. Pie tām mēs atgriezīsimies."

Šiem apsēstiem vīriem nav laika iet slēpēt, braukt žibulēt vai piedalīties lāču un aļņu medībās. Viņi divreiz nedēļā pavada laiku mēģinājumos. Otrdienās mēģinājumi Toronto, bet svētdienās brauc uz Hamiltonu kopmēģinājumiem, vai hamiltonieši brauc uz Toronto. Tā tas ir gājis visu ziemas sezonu cauri.

Viņi nenes mājā nedz stirnas, nedz briežus, nedz bagātu asaru lomus. Par viņiem neraksta laikrakstos, viņus nefotografē kā dienas varoņus kopā ar iegūtām trofejām un izcīnītām balvām.

Viņi šķiež laiku un naudu, lai darītu mazdrusciņ prieku dziesmu mīļotājiem.

Laį gandarītu viņus, iesim visi 18. janvārī uz 1021 College St. W., Lietuviešu zālē un klausīsimies, ko viņi aukstā ziemas laikā būs sakūkojuši.

P. Z.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās no pl. 12 līdz 5 p. p.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

PATEICĪBA

Mīļš paldies māc. A. Lūša kungam par garīgo atbalstu, LNAK valdes priekšsēdim J. Niedras kungam, laikraksta „Latvija Amerikā" redaktoram J. Kundrata kungam un visiem, kas piedalījās mana mīļā dēla un audžu dēla Imanta Zirņa izvadīšanā pēdējā gaitā.

Marta un Jānis Kliens.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

18. janvārī — apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.

19. janvārī — plkst. 4 p. p. E Vingra referāts, illustrēts ar krāsu diapozitīviem par dzīvi Indonēzijā, Newman kluba telpās, 89 St. George St.

25. janvārī — plkst. 8 vakarā TLTA Sestdienas ģimn. Draudzīgā aicinājuma atcere Sv. Andreja baznīcas augš. zālē.

31. janvārī — plkst. 8,30 Nakts Latīņu kvartālā jaunajā Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

28. janvārī — plkst. 8 vak. Sv. Andreja bazn. zālē TLTA lekc. un disk. cikls: Mūzikas kritika. Lektors prof. T. Ķeniņš.

1. februārī — Preses balle Columbus Hall (Linden - Sherbourne).

8. februārī — plkst. 7,30 vakarā Kolumbus apakšējā zālē Aizgaveņa balle TL katoļu vienības sarīkojumā.

8. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību gada svētku sarīkojums sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

8. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums.

9. februārī — TLB drāmatiskā ansambļa izr. „Uguni" skolai Sv. Andreja baznīcas sar. zālē.

14. februārī — Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls „Katram pa spalvai" Columbus Hall.

22. februārī — pl. 7,30 DV teātris Kanadā izrādīs T. Zeltiņa komēdiju „Vīna raugs" Sv. Andreja b-cas sarīk. zālē.

14. martā — plkst. 8 vakarā Dainas koŗa koncerts Parkdale Collegiate, Jameson Ave.

19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā

4. aprīlī — DV teātris Kanadā izrādīs M. Zīverta Kurrpurrū Jarvis Collegiate.

5. aprīlī — A. Valvodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.

11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes koŗa koncerts — Sv. Andreja baznīcā.

17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.

18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.

25. aprīlī — plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē DV teātris Kanadā izrādīs „Sarkangalvīte".

26. aprīlī — plkst. 3 p. p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.

9. maijā — prof. Jāņa Mediņa 60 darba gadu un Ludmilas Sepes 25 gadu atceres koncerts.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

HAMILTONA

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM kluba balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).

15. februārī — Karnevāls Pigbridžā Connaught hoteļa Kristalla zālē. Hamiltonas DV sarīkojums.

29. februārī, plkst. 7.00 vīru koŗa Viesturs koncerts - balle Poļu leģ. zālē, 52 Barton St. E.

SV. KATARĪNES

29. februārī — DV nod. gadskārtējais karnevāls Atlanta klubā telpās.

LONDONA

26 janvārī — plkst. 5 p. p. Shute institūtā Kultūras dienu sarīkojums ar prof. I. Avotiņa Valodu izcelsme un īpatnības.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
95 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem. Izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO, TEL. 924-2775.
No pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā. Sestdienās no pl. 12 līdz 5 p. p.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

PATEICĪBA

Mīļš paldies māc. A. Lūša kungam par garīgo atbalstu, LNAK valdes priekšsēdim J. Niedras kungam, laikraksta „Latvija Amerikā" redaktoram J. Kundrata kungam un visiem, kas piedalījās mana mīļā dēla un audžu dēla Imanta Zirņa izvadīšanā pēdējā gaitā.

Marta un Jānis Kliens.

KALENDĀRS

5. aprīlī — A. Vaivodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.

11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes koŗa koncerts — Sv. Andreja baznīcā.

17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.

18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.

25. aprīlī — plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē DV teātris Kanadā izrādīs „Sarkangalvīte".

26. aprīlī — plkst. 3 p. p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Cikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.

9. maijā — prof. Jāņa Medina 60 darba gadu un Ludmilas Sepes 25 gadu atceres koncerts.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

HAMILTONA

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM klubā balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).

15. februārī — Karnevāls Pigbriddā Connaught hoteļa Kristalla zālē. Hamiltonas DV sarīkojums.

29. februārī, plkst. 7.00 vīru koŗa Viesturs koncerts - balle Poļu leģ. zālē, 52 Barton St. E.

SV. KATARĪNES

29. februārī — DV nod. gadskārtējais karnevāls Atlanta kluba telpās.

LONDONA

26 janvārī — plkst. 5 p. p. Shute institūtā Kultūras dienu sarīkojums ar prof. I. Avotiņa Valodu izcelsme un īpatnības.

Dzīve Savienotās Valstīs

Ieteikumi latviskās kultūras celšanai

ALAs KULTŪRAS BIROJA SĒDE

Amerikas latviešu apvienības Kultūras biroja sēdē 12. janvārī Ņujorkā Dr. P. Norvija vadībā atzina, ka aizvadītajā gadā latviskums izpaudies redzamāk kā agrāk un Kultūras fonds savācis vairāk līdzekļu kā citiem gadiem. ASV tautieši ziedojuši $ 11.041,89. Pieaudzis skolēnu skaits latviešu svētdienas skolās, liels notikums bijis Dziesmu svētki Klivlendā, nodibināta un piešķirta pirmā BPLA balva, rosīgi darbojušās jaunatnes organizācijas, un plaša bijusi grāmatu raža.

Skola un audzināšana izvirzāma visas latviešu dzīves degpunktā, piesaistot vairāk skolēnu un aicinot vecākus sūtīt bērnus latviešu skolās. Bez maksas ar latviešu organizāciju un draudžu starpniecību izdalīs A. Liepkalna sacerējumu Skola un vecāki, kā arī V. Klīves Svariga izšķiršanās, kur iztirzāti jautājumi, kāpēc vajadzētu bērnus sūtīt latviešu skolā.

Aktīvi atbalstāms jaunatnes darbs, piešķirot no Kultūras fonda līdzekļiem atbalstu Jaunatnes kursu nometnei nākamā vasarā. Ceļama latviešu kultūras rosme koros, teātra kopās, sarīkojumos. Vairāk vērības veltīt kultūras dzīves kvalitātes celšanai, uzsvērot latviskā īpatnējo. Vajadzētu meklēt saskari ar kultūras darbiniekiem dzimtenē.

Līdzekļu vākšana kultūrāliem mērķiem būtu jāsaskaņo, jo vācēju ir daudz. Apbalvotos vajadzētu godināt, neatkarīgi no tā, ka daži godalgotā darba izvēli neatzīst par pareizu.

Daudz pretrunīgu pārrunu bija par jaunatni. Edv. Mednis domā, ka jaunieši latv. kultūrā ieaugs tikai ar grāmatām. Kamēr jaunieši nesāks rakstīt un lasīt latviešu grāmatas, tā neieaugs latviešu kultūrā. Jaunieši sanāk, padejo, padzied, bet tā nav latviešu kultūra. I. Liepa aizrādīja, ka jaunieši pulcējas kā latviešu jaunatne, un tas ir svarīgi. Tā ir latviska un īpatnēja, kur saskatāms daudz laba. Prof. A. Annus uzsvēra, ka jaunatnei ir labs devums glezniecībā. Latvju trimdinieks izgāja ar kailu spieķi, tagad tas zaļo un dzied, ko panākusi jaunatne. Jaunatne ir strādājusi, veciem tas būtu jāredz un jāatzīst. Jaunatne aicināma par darba turpinātājiem, un pag. gads ir labākais pierādījums jaunatnes darbībai. B. Albats atzīmēja, ka jaunatne iestājusies latviešu studentu organizācijās, bet trūkst darbinieku politiskā laukā. Tomēr pag. gadā no jaunatnes radušies jauni sabiedriski darbinieki, kas seko latviešu kultūrai un sūtījuši ziedojumus Kultūras fondam ar ievērojamām summām.

J. Bičolis aizrādīja uz latviešu žurnālu trūkumu, ieteicot ALAs Biļetenu pārvērst par žurnālu. Vajadzīgs nopietns žurnāls, ko varētu izveidot no līdzšinējiem vai radīt jaunu ar Kultūras fonda atbalstu. Daļa sēdes dalībnieku domāja, ka žurnāls veidojams uz privātas iniciatīvas pamata, tas ir jāpērk, nevis jāatbalsta ar ziedotiem līdzekļiem. J. Bičolis domāja, ka literāriem sarīkojumiem vajadzētu būt augsti kvalificētiem, šķiet, tie iet kabaretu virzienā. Lasa vājus darbus vai komiskus darbus dialektā, bet ne visas grāmatas presē tiek recenzētas.

Prof. P. Starcs apgalvoja, ka viņš vērojis latviešu kultūru 60 gadus, bet tāda, kāda tā ir pašreiz, viņu neapmierina. Vajag celt interesi uz savu kultūru un kritiskāk izturēties pret kultūras ražojumiem, ar kādiem nāk sabiedrībā. Kultūras rosība ir vienpusīga, tā iziet uz izklaidēšanos un izpriecu, bet tautai tā nevar atnest lielu svētību. Vajag nopietnu literatūru, kas iztirzā mūsu dzīves problēmas.

A. Šturms izteicās, ka ir jauni dzejnieki, rakstnieki un gleznotāji, bet gandrīz neviena komponista. Jaundarbu koncerti jaunu mākslinieku atskaņojumā mudinātu komponistus radīt jaunus darbus.

J. Gailis nāca ar ierosinājumu sarīkot gleznu un grāmatu izlozi ALAs ziedojumu vākšanas apjomā, kas dotu ziedotājiem lielāku prieku ziedot un KF lielākus līdzekļus. Godalgotie gleznotāji un rakstnieki ziedotu savus darbus izlozei, bet šādu loteriju ik gadus būtu grūti atkārtot. J. Gailis piedāvā savu māju darbu savākšanai un savu technisko spēku šādas loterijas izkārtošanai.

Par teātri I. Liepa domā, ka jāmeklē laikmeta forma kvalitātē. Viņa ieteica sākt bērnu rītus jaunatnei, jo jāpatur spodra latviešu valoda. R. Vītola ar rakstu bija ieteikusi apbalvot apgādus, kas izdod darbus bez peļņas, bet A. Annus — sadalīt godalgas, jo vairāki darbi vienādi labi. Atskanēja arī domas, ka KF par daudz sīki sadala piešķīrumus; ka labāk tomēr piešķirt lielākas summas, kaut arī dažreiz ir lai parādīt, ka KF interesējas par mazām lietām. Kritizēja Klīvlendas dziesmu svētku rīcības Komitejas lēmumu sadalīt daļu atlikuma koristu ceļa izdevumu segšanai, jo varbūt ar lielu kopīgu atlikumu varētu paveikt vairāk. Bija iebildums, ka koristiem tas ir gandarījums, jo tie jūt, ka Dziesmu svētki bez viņiem nevar notikt, un šāds izkārtojums būtu paturams, sadalot daļu atlikuma.

Aicinājumus ziedot Kultūras fondam ALAs sekretariāts izsūtīs janvāra otrā pusē.

vi.

ARDIEVAS DZEJNIEKAM FAUSTAM KIRŠAM

Bostonā 5. janv. pēc ilgas slimošanas 72 g. v. mūžībā aizgāja ievērojams lietuvju dzejnieks Faustas Kirša. Šī rindiņu rakstītājam bija izdevība būt dzejnieka 70 gadu jubilejā, kas bija saistīta ar lielu banketu lietuvju namā, kur viņu godināja kā lielu personību. Vairākas satikšanās ar dzejnieku bija arī Latviešu - Lietuviešu vienības romantiskajos gados Bostonā, kad vienas tautas pārstāvji gāja ciemos pie otras tautas, lai radītu ciešu kontaktu. Dzejnieks palicis atmiņā kā kluss, mierīgs, rezignēts, kuram svešums bija mokas, jo viņš ilgojās pēc brīvās Lietuvas.

F. Kirša dzimis 1891. g. 13. febr. Senadvarā, Zarasos, netālu no Latvijas robežas, tā saucamā Lietuvas Šveices apgabalā. Vispārējo izglītību ieguva Viļņas, Maskavas (1912), Orlas skolās. Studēja Berlīnes universitātē vācu valodu, literātūru un aistētiku. Viņa pirmie dzejoļi parādījās 1912. g. tā laika lietuvju presē. Sarakstījis 10 dzejoļu grāmatas (1901-1952). Lietuviskojis Karačevska, Krasinska un Tolstoja darbus, kā arī Heines, A. Poe, Dostojevska, Ļermontova un Tiučeva atsevišķus dzejoļus.

Sadarbībā ar vislielāko lietuvju drāmaturgu B. Sruogu tulkoja Lietuvas operai Traviatu, Demonu, Karmeni. Bija literāru žurnālu redaktors un Lietuvas aizsargu satiras teātŗa „Vilkolakis" dibinātājs. 1940. gadā viņu sūtīja uz Maskavu par ziņu aģentūras „ELTA" pārstāvi. Viņš bija traģisko notikumu liecinieks Maskavā, kad notika Baltijas valstu varmācīgā okupēšana.

Vācijas bēgļu posmā dzīvoja Libekā, kur vadīja lietuvju nometni, rediģēja „Laisves Varpas" (Brīvības zvans) un nodibināja sakarus ar baltiešu literātiem un aktīvi piedalījās viņu kopdarbībā. Kirša bija dedzīgs Latviešu - Lietuviešu vienības idejas cīnītājs.

Bostonā Kirša cīnījās par eksistenci diezgan smagi: strādāja metallfabrikā, slimnīcā, tomēr aktīvi iestājās lietuviešu kultūras darbā. Bija lietuvju kultūras kluba priekšnieks. Kirša bija intelektuāls dzejnieks. Viņa temati: Dievs, cilvēks, zeme, debesis un cilvēka mūžs.

Dzejnieka izvadīšana uz mūža dusu notika 8. janv. Forest Hill'a kapos pie Bostonas.

Latviešu dzejniece Marija Urnežus latviešu draugu vārdā atvadījās lietuvju valodā un nolika vaiņagu.

Osvalds Akmentiņš

Marija Urnežus, nelaiķis F. Kirša un B. Meckevičius 1956. g. Bostonā.

NUJORKA

◐ Ņujorkas latviešu organizāciju padome sadarbībā ar A. Saveli bija noorganizējusi latviešu radio pusstundu, sākot ar 1. janvāri. Šis raidījums bija paredzēts sestdienās, no plkst. 4,30 līdz 5 p. p. Pagaidām šo piedāvājumu nevarēja izmantot, jo nav līdzekļu šo radio pusstundu samaksai. Raidījumi pagaidām atlikti līdz 1. martam.

◐ Ņujorkas latviešu draudzes Bronksas rajona nekustama īpašuma fondā skaidrā naudā ir 37.000 dolaru, bet kopā ar solījumiem un aizdevumiem 45.000. Komitejas locekļi apskatīja piedāvāto īpašumu Jonkeros, tikai divus blokus no Ņujorkas pilsētas robežas. Tas atrodas labā rajonā, sasniedzams no Bronksas rajona ar vairākiem autobusiem. Ir paliels apbūves gabals, kur atrodas baznīca ar apmēram 100 vietām, zem tās telpa, kur pulcēties. Bez tam ir piebūve ar zāli un izbūvētu skatuvi. Īpašums pieder Jonkeru pilsētai, to var pārdot tikai reliģiskām organizācijām. Iespējams izdarīt pārbūvi un jaunbūvi.

I.

ROČESTRĀ, N. Y.

◐ 4. janvārī DV apvienība ievadīja veco latviešu strēlnieku atceri ar skuju vainaga nolikšanu uz mūžībā aizgājušā vecā latv. strēlnieka Antona Leonova kapa Riverside kapsētā.

Plkst. 6 vakarā Miera baznīcā notika strēlnieku piemiņas dievkalpojums, kuŗā apv. biedri un vecie latviešu strēlnieki J. Dzenis (sen.) un Z. Mitenbergs ienesa ASV un DV apvienības karogus. Dievkalpojumu vadīja Krusta draudzes mācītājs T. Ziraks. Svētrunu teica prāvests A. Skrodelis no Kanadas.

Pēc dievkalpojuma svētku dalībnieki pulcējās baznīcas zālē uz laicīgo aktu. To atklāja DV apvienības priekšnieks K. Serdans ar uzrunu. Sekoja prāvesta A. Skrodeļa referāts, veltīts plkv. Fr. Brieža piemiņai. Labi pārdomātais un apsvērtais referāts klausītājos atstāja dziļu iespaidu. Pēc referāta K. Serdans nolasīja apvienībai piesūtīto veco latv. strēlnieku galvenā pārstāvja LKOK plkv. E. Medņa apsveikumu. Klātesošie parakstīja apvienības valdes izstrādāto adresi plkv. E. Mednim.

Godinot klātesošos vecos strēlniekus: A. Skrodeli, J. Dzeni un Z. Mitenbergu, vanadžu pr-ce N. Krēsliņa pasniedza tiem baltus ziedus.

Programmas turpinājumā Aivara Izaka deklamācija un vanadžu izrāde.

Vakars noritēja sadraudzīgā garā pie vanadžu sarūpētajiem cienastiem.

◐ 1963. g. Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcija, kuŗa bija kopīga DV apv. ar Ročestras latv. Krusta draudzi, saziedots pavisam $ 249,-, kas sadalīts sekojoši: DV org. $ 127,50, ALAi — $ 48,50 un archibīskapam — $ 73,-. Organizāciju vadības izsaka ikvienam ziedotājam sirsnīgu paldies.

FILADELFIJA

◐ DV apvienība Ziemsvētku akcijā Filadelfijā un apkārtnē šogad savākuši $ 1075,25. Apvienības valde pateicas visiem ziedotājiem, tāpat ziedojumu vācējiem. Šis ir viens no lielākajiem Filadelfijas devumiem palīdzības darbā pēdējos gados. Līdzekļi tiek nosūtīti DV centrālai valdei Vācijā sadalīšanai invalidiem un grūtdieņiem.

◐ Gadskārtēji DV Filadelfijas apvienība ar $ 50.00 sūtījumu iepriecināja TBC Gautingas sanatorijā esošos tautiešus. Saņemta izjusta gautingiešu pateicība.

◐ Pieminot strēlniekus, 6. janvārī DV apvienības valde ar veltēm apciemoja Filadelfijā dzīvojošos strēlniekus, tā pateicībā godinot vecos latviešu kaŗavīrus.

◐ DV Filadelfijas apvienības pilna biedru sapulce notiks sestdien, 8. februārī, plkst. 7.30 Brīvo latvju biedrības telpās, 531 N. 7th St., Phila.

Nesanākot kvorumam, sapulce notiks plkst. 8 vakarā pie katra ieradušos biedru skaita. Pēc sapulces notiks kopīgs biedru vakars.

◐ DV rīkotais Jaunā gada vakars bija sapulcinājis 150 viesu. Sarīkojums notika pirmo reizi pašu latviešu iepirktā namā. Gadu mijā bija priekšnesumi, loterija, kopīgas dziesmas. DV apvienības valde izsaka pateicību J. Klimanskam par lielo materiālo atbalstu sarīkojuma organizēšanā.

M.

GATAVOJAS PROF. Ā. ĀBELES GODINĀŠANAI

Profesors Ā. Ābele bijis studentu b-bas Dziesmuvara koŗa diriģents no 1928.—1944. g. un ir arī šīs organizācijas goda biedrs. Koris Dziesmu Vairogs, kas dibinājās Rietumvācijā, jau 1947. gadā ievēlēja profesoru par savu goda biedru. Abām šīm latvju dziesmu druvas kopējām profesors veltījis savus darbus. No abu organizāciju locekļiem, talkā nākot dažiem mūzikas darbiniekiem, izveidojusies komiteja, kas kārto latvju skaņražu seniora 75. dzimšanas dienas atzīmēšanu.

Satiksmes un citu apsvērumu dēļ šo dienu nolemts plašāk atzīmēt ne janvārī, bet, saziņā ar jubilāru, tā pārcelta uz pavasari — sestdien, 9. maijā. Viņa dzīves vietā Kalamazū, Mich., būs viņa darbiem veltīts koncerts, kuŗā, autoram spēlējot klavieŗpavadījumus, viņa solo dziesmas atskaņos Valija Bumbule - Melliņa mecosoprāns. Koris Dziesmu Vairogs Arnolda Kalnāja vadībā dziedās 6 Ābeles dziesmas, starp tām dziesmu „Dieva gādībā", kuŗas ērģeļu pavadījumu izpildīt aicināts komp. T. Ķeniņš no Toronto.

Pirms gadiem profesora dzīvi un darbību apcerēja Jēkabs Poruks. Blakus nozīmīgam skaņraža, mūzikas paidagoga un ērģelnieka darbam, viņš it sevišķi izcēla Ābeles panākumus ar koriem: „dzīvajām ērģelēm, no kuŗām viņš spējot izdabūt agrāk nekad nedzirdētas balsis un noskaņas". Tagad, kad šis jubilāram tuvais mūziķis un autors gul zem velēnām, rīkotāji ir lūguši profesora audzēkni, komponistu I. Saksu no Kanadas un kritiķi Jāni Rudzīti no Zviedrijas ierasties Kalamazū un sniegt apcerējumus par jubilāru. Ar DV organizācijas un Dziesmuvaras palīdzību J. Rudzītim būs iespējams atceļot uz ASV, kur viņu dzirdēsim vairākos priekšlasījumos.

Koncertam 9. maija vakarā sekos kopīgas vakariņas. Tajās piedalīties lūgti visi, kas vēlas šo vakaru pavadīt kopā ar jubilāru un viņu apsveikt.

Profesors Ā. Ābele ar savu darbu pieder visai latviešu tautai. Ar negurstošu enerģiju, darba prieku un atsaucīgu sirdi viņš joprojām pilda ērģelnieka darbu K-zū latviešu ev. - lut. draudzē, kā arī citus uzdevumus, kam sakars ar latvju mūziku. Sumināsim, sveiksim viņu 75. mūža gadu sasniedzot!

Koncertam biļetes par $ 1-3 gabalā pasūtināmas Austrai Sīlei, 117 Orchard St., Plainwell, Mich.

Draugu un organizāciju jubilāram nodomātās veltes lūdzam adresēt diriģentam Robertam Zuikam 723 Kendall St., Kalamazoo, Mich.

Pieteikšanās vakariņām (maksa $ 3.50) izdarāma pie Pēteŗa Austriņa 428 Stanwood St., Kalamazoo, Mich.

P. A.

RĪDZINIEKA ATMIŅAS

OTTO KROLLS: „RIGA DIMD", KROLLA KULTŪRAS BIROJA IZDEVUMS, 221 L. P.

Kaut gan autors dzimis Inčukalnā, tātad, īsti ņemot, nav dzimis rīdzinieks, tomēr līdzīgi daudziem citiem, kas visu savu mūžu pavadījuši un darbojušies šinī Latvijas dižajā pilsētā, viņš Rīgu iemīlējis vairāk par savu dzimto vietu, kuŗu tas atstājis, būdams vēl mazs bērns. Visi autora sapņi, darbi, sasniegumi un neveiksmes ir saistītas ar Rīgu, un viņš to pazīst tik labi, kā reti kāds cits rīdzinieks.

Par atmiņām, tāpat kā par gaumi, nemēdz strīdēties: tās katram var būt savādas. Tikai lielo tautu lielajiem vīriem un atmiņu rakstītājiem ir lielās priekšrocības un palīgpersonāls, kuŗu nav nevienam latvietim, kas raksta savas atmiņas. Nav noslēpums, ka dažu lielo tautu dižo vīru atmiņas nav viņu pašu rakstītas, bet tās uzrakstījis kāds nekur neminēts autors, ko mēdz saukāt par „ghost writer".

Latviešu atmiņu rakstītājiem nekādu palīgu, nedz palīglīdzekļu pa lielākai daļai parasti nav, un tāpēc viņu atmiņas ir, varbūt, īstākas atmiņas nekā dažu lielo tautu atmiņu autoru „atmiņas".

O. Krolls ir visai sirsnīgs un patiess atmiņu rakstītājs, kas šoreiz izvairījies no savas agrākās grāmatas „Karalis gaida" dažiem trūkumiem, kā, piemēram, gaŗiem izrakstiem no laikrakstiem, kas taču nav atmiņas. Šai ziņā K. jaunā atmiņu grāmata ir labāka un lasās ar nepārtrauktu interesi, jo tanī ir daudz kas tāds, kas veciem rīdziniekiem iet pie sirds un modina līdzīgas atmiņas par mūsu Dzintarjūŗas pērli.

Var būt dažādās domās par autora ekskursijām vēsturē, bet nebūtu pielaižami tieši vispārpazīstamu faktu sagrozījumi. Tā 66. lpp. lasāms, ka 1815. g. 11. jūnijā Krievijas ķeizara instrukcijas bijušas, lai, gadījumā, ja Napoleons ir 3 dienu gājienā no Rīgas, visas priekšpilsētas nodedzina . . . Kā tas bija iespējams, ja Napoleonu sakāva jau 1812. g. un 1814. gadā viņš bija jau trimdā Elbas salā, bet, no tās izbēdzis, Rietumeiropā 1815. gadā mēģināja slaveno „simts dienu" laikā nesekmīgi atgūt zaudēto varu?

Jādomā, ka šis gada skaitlis arī ir viens no daudzajām iespieduma kļūdām, kas nepatīkami pārsteidz šinī glīti ietērptā grāmatā. Nepareizs ir arī apgalvojums 156 lpp., ka Pēteŗa Lielā pieminekļa pamats būtu bijis marmora. Tas bija no sarkana granīta.

A. Kalns

FRIDRICHA MILTA AUDZĒKŅU OTRĀ IZSTĀDE

Fridricha Milta studijas audzēkņi 11. janvārī Ņujorkā L. Dunkanes galerijā nāca klajā ar otro darbu skati. Kopš pirmās skates pagājuši turpat 2 gadi, un nule atklātajā izstādē 9 audzēkņu 72 darbi liecināja, ka šajā laikā daudz strādāts, iecerēts un paveikts.

Patīkami pārsteidza gleznu samērā lielie formāti un košais krāsu zieds. Fr. Milts ar gudru ziņu bija ieteicis izvēlēties prāvāka apjoma audeklus, lai glezniecisko problēmu risinājumi būtu vērienīgi un arī pārskatāmi. Izstādītajos darbos nekur nemanīja iestigšanu sīkdaļu tēlojumā, viscaur bija akcentēta iecerētā doma. Tāpat bija vērojams liels krāsu prieks. Mirdzēja gan sarkanie, dzeltenie, gan zaļie un violetie toņi, jo sevišķi paša Milta iemīļotā zilās krāsas gamma, kas liekas starojam pat vistumšākajās niansēs. Tematikā pārsvarā bija puķes, figūrālās kompozicijas un ainavas. — Protams, meistara Milta ietekme bija samanāma gan vienā otrā saulespuķē, gan sieviešu figūru atveidos, gan vēl citur. Taču Milta audzēkņi nav sava meistara atdarinātāji, izstādē viscaur bija jaušama individuālās pieejas un personiskā krāsu raksta meklējumi.

Fr. Milta ietekme liekas vismazāk jūtama Vilmas Belavas darbos. Viņas meiteņu portreti īpatnēji tverti un sauc atmiņā amerikāņa Kīna sieviešu sejas ar acīm kā atvariem. Pārdomāta un labi izsvērta ir zvejnieku figūru kompozicija. — Kārlis Garokalns ir vienīgais autors, kas skatē piedalās ar tīri abstraktu gleznojumu, viņa Kompozicija saista ar niansētiem krāsu triepieniem. Interesants darbs ir Jaunā cepure, turpretim Zilajā sievietē pārāk samanāma Milta ietekme. — Bruno Klaipu saista figūrālo kompoziciju studijas. Pats labi pazīdams arī baletu, viņš savā Bakchantē risinājis dejas kustības problēmas. Patīkami vienkārša ir mazā Meitenes galva. — Arnolds Lezdkalns devis vairākas atturīgos toņos tvertas dabas studijas, liela formāta saulespuķes, vērienīgu tilta spraišļu konstrukciju uz zila fona un jauku impresionistisku studiju Pirms sniega. — Millijas Mežakas darbu klāstā patīk klusinātās Tulpes un īpatnēji zilās meitenes figūra ar āboliem. Elmāra Rudzīša spēcīgos triepienos veidotā Zvejas osta liekas izstarojam saules gaismu. Pārējos darbos krāsas mazāk spožas, toties rūpīgi veikta apdare. — Kārlis Saliņš pārsteidz ar smalko kolorita izjūtu. Jo sevišķi gribas atzīmēt viņa Kalnu atspīdumus ūdeņos un Ainavu ar eglēm, kur sarkanie akcenti koku zaros glzenai dod īpašu dzīvīgumu. — Margrietas Upeslejas gleznās vērojams spēcīgs kolorits un drošs krāsu triepiens. Meitenē ar vijolītām jo skaisti variēta zilā krāsa no gaišiem līdz dziļi violetiem toņiem. Dekorātīvi izceļas Naktssarga stilizētais stāvs. — 16 g. vecā Pēteŗa Ziediņa Klusā daba ar sveci liecina par pārdomātu kompoziciju un krāsu izjūtu.

Dz. K.

AR PĪPI UZ JUMTA

Sēdes parasti sasauc, lai pārrunātu darbību, izmainītu domas vai saskaņotu ieskatus, bet daudzos gadījumos notiek arī izrunāšanās par dažādiem tematiem.

ALA's Kultūras biroja 12. janvāra sēdē Ņujorkā gleznotāji ierosināja, kā pavairot Kultūras fonda līdzekļus, solot ies ziedot gleznas un sagaidot, ka arī grāmatu izdevēji sekotu šim aicinājumam. Ideja laba vienam gadam, kur ziedotājiem vismaz būtu cerības par savu ziedojumu saņemt iespēju laimēt kādu gleznu. Bet kā būs vēlāk?

Šinī sēdē pārrunās izskanēja, ka latviešiem nav žurnāla, kas pats sevi spētu uzturēt, pieminot it sevišķi Ceļa zīmes, kas iznāk neregulāri. Bija aizmirsts Tilts, kam titullapā rakstīts: illustrēts latviešu žurnāls. Nevarētu teikt, ka tas iznāktu sevišķi regulāri, bet tomēr gadā laikam kādas trīs dubultburtnīcas parādās, pie tam 100 lappušu biezumā. Neviens apgāds neizpauž, kāds ir to materiālais stāvoklis, bet ja tas slikts, tad prasa KF pabalstu. Nav dzirdēts, ka Tilts to būtu prasījis, tā ka jāpieņem, ka kaut kādā veidā tas tomēr atmaksājas. Nelaime tikai tā, ka ne vienmēr atzīstam dažu izdevēju nopelnus, un jāšaubās, vai visi sēdes dalībnieki zināja par šī žurnāla esamību. To grūti dabūt brīvā tirgū, jo apgāds izsūta tikai abonentiem.

Divas nedēļas iepriekš Ņujorkā notika ALJAs sēde. Salīdzinot abas sēdes, var novērot atšķirību jauno un veco paaudžu runāšanā. Abās sēdēs daudz runāja un abās sēdēs arī novirzī-

(Nobeigums 8. lpp.)

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

19. janvārī plkst. 2 Betlemes baznīcā; plkst. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis; plkst. 2 Pirmā luterāņu baznīcā Īstoranžā (East Orange, N. J.) māc. R. Zariņš; plkst. 5 Bronksas Sv. Toma baznīcā māc. A. Ozols.

26. janvārī, plkst. 2 Betlemes baznīcā; plkst. 4 Beišorā, Sv. Lūka baznīcā māc. O. Gulbis; plkst. 5 Bronksas Sv. Toma baznīcā māc. A. Ozols.

CIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

18. janvārī, plkst. 7 vakarā, Austin Town Hall, Lake ielas un Central Ave. krustojumā koŗa koncerts, piedalās Milvoku latviešu jaukts koris „Dzimtene" brīvm. Alvīnes Sinepes vadībā.

19. janvārī, plkst. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola, plkst. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien.. plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 W. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

19. janvārī, plkst. 12,30 dievkalpojums.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9.30 Visi laipni aicināti.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI IR[...] IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure, dubultgarāža. Kopīgā cena — $ 15.900,-, iemaksa $ 2.500,-.

BLOOR - RUNNYMEDE: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, ūdens - eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 16.500,-, iemaksa $ 2.800,-.

O'CONNOR DR. - GREENWOOD: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, ūdens - eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 13.900,-, iemaksa — $ 2.000,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Austrālijas latviešu 13. kultūras dienas

SPECIALRAKSTS LA NO AUSTRALIJAS

Kad zemes dienvidu puslodē saule met visaugstāko loku debesu jumā, tad Austrālijā ir Ziemsvētki. Svētkiem tuvojoties, laikrakstu lapaspušu skaits vairojas, jo jārod vieta sludinājumiem, mežu ugunsgrēku aprakstiem un smilšu tuksnešos pazudušiem ceļotājiem. Skolas, rūpnīcas un biroji pārtrauc darbu, lai sāktu ilgās brīvdienas un atvaļinājumus. Katrs mēģina kaut kur pabēgt pie jūras, upes vai kalnos.

Austrālijas latviešiem Ziemsvētki ir latviskā gara daudzināšanas laiks. Gadu no gada, nu jau 13. reizi, katrus Ziemsvētkus vienā no lielākajām Austrālijas pilsētām notiek latviešu kultūras dienas. Mēnešus 20 iepriekš izrauga rīcības komiteju, kas nolemj, kādus sarīkojumus organizēt, ko aicināt piedalīties, kur visu rīkot.

Aizvadītajos Ziemsvētkos bija pienākusi Sidnejas kārta rīkot lielos svētkus. Katrās kultūras dienās ir sava gaisotne, un šoreiz rīkotāji bija daudz domājuši par jaunrades veicināšanu un sen piemirstu dārgumu augšā celšanu. Pirmais sarīkojums, apvienots ar oficiālo atklāšanu, bija veltīts jaundarbiem. Vairums bija pasaules vai vismaz Austrālijas apjoma pirmatskaņojumi. Jāņa Mediņa, T. Ķeniņa, H. Pavasara, V. Ozoliņa, B. Skultes nedzirdētiem nošu rakstiem savas jaunākās kompozicijas pievienoja sidnejieši — Eižens Freimanis un L. Slaucītājs. Kultūras dienu izskaņā notika arī solistu koncerts, kurā dzirdēja agrākās, bet maz dzirdētas J. Vītola, J. Mediņa, H. Pavasara, H. Berino, T. Ķeniņa, B. Skultes u. c. kompozicijas.

Latviešu apvienības Austrālijā Kultūras fonds pēdējos gados izveidojis Skaņu mākslas nozari, kuŗa sekmīgi savāc autoru honorārus un nosūta komponistiem. Tas viens iemesls, kādēļ mūsu mākslinieki nevar sūdzēties par jaundarbu nošu trūkumu, jo Skaņu mākslas nozares vad. E. Biezaitis tās saņem no komponistiem.

Koncertos no Latvijā pazīstamiem māksliniekiem piedalījās soprāni V. Liepiņa - Zaķe un A. Raiskuma, bet koloratūrsoprāns V. Skujiņa, baritons Dzintars Veide, pianiste J. Volkova, čellists Juris Muižnieks izauguši Vācijā un Austrālijā.

Kopkoŗa koncertā piedalījās 10 koŗu 240 dziedātāji ar A. Kalniņa, V. Ozoliņa, J. Cīruļa, E. Melngaiļa, A. Ābeles, J. Norviļa, V. Dārziņa, J. Graubiņa un L. Slaucītāja dziesmām.

Vislielāko klausītāju atsaucību ieguva B. Skultes kantāte Dziesmu vairogs ar solistu baritonu Dz. Veidi, ērģelnieku V. Bēru un adelaidieti Kasparu Svenni pie diriģenta pults. Koncerta nobeigumā dziedāja P. Barisona kantāti Dzimtenei.

Lai gan Austrālijā katru gadu regulāri notiek Jaunatnes dienas, kuŗu koncertos piedalās tikai jaunatne, tomēr arī Kultūras dienās vairāki sarīkojumi piederēja jaunatnei. Koncertā dominēja brīnumbērni: 14 g. v. dvīņi Mairita un Gunārs Larseni, kas pēc koncerta devās kā stipendiāti studēt vijoļspēli Detmoldas mūzikas skolā Vācijā. Tikpat daudzsološs ir 13 g. v. čellists Jānis Lauris. Otrs jauniešu sarīkojums bija balets, kurā dejoja A. Babičevas, Paula Fībiga un Arvida Fībiga - Ainas Ezergailes baleta skolu audzēkņi, kā arī A. Fībigs un A. Ezergaile.

Ar katru gadu lielāku dalībnieku un skatītāju skaitu saista tautas deju sarīkojums. Sidnejas pilsētas nama skatuvē dejoja 8 kopu 168 dejotāji. Deju kopas ir apvienojušās savā organizācijā un ar LAA Kultūras fonda atbalstu izdod Tautas deju burtnīcas.

Nesen lasīju laikrakstā Latvija Amerikā, ka Kanadas latviešu dziesmu svētku rīcības komiteja domājot izdot savu tautas deju krājumu. Vai nebūtu laiks skolas grāmatas, tautas deju burtnīcas, koŗa dziesmu krājumus u. tml. izdot kopīgiem spēkiem? Citādi sadalām līdzekļus, izšķiežam enerģiju, un gala rezultāts nedod cerēto.

Sidnejas un Kanberras tautas deju kopai ir savi kokļu orķestri. Katra kokle maksā $ 150,-. Sākumā daudz sprieda, kā pastiprināt kokļu mūzikas skaņu. Vecie tēvi negribēja ne dzirdēt par kādu mechanisku pastiprinātāju lietošanu. Jaunie vecos daudz neuzklausīja, bet mēģināja un sasniedza lieliskus rezultātus. Katrai koklei pievieno skaņu uztvērēju, līdzīgu ģitarai, ko tad pieslēdz skaļruņiem, tā īpatnējo kokļu skaņu padarot dzirdamu vislielākajā telpā.

Ir nerakstīts likums, ka Kultūras dienu teātŗa izrādei jābūt lielinscenējumam. Nav vienkārši šādu lugu atrast.

Sidnejieši izvēlējās J. Raiņa Indulis un Ārija, inscenējumā ieguldot 2.000 dolarus, kalkulējot, ka lielais apmeklētāju skaits izdevumus segs. Režiju vadīja Imants Sveilis, dekorācijas un tērpus gatavoja Vija Spoģe.

Gleznu izstādes rīcības komiteja izvēlējās neparastu veidu gleznu izvēlē: uzaicināja noteiktus autorus. Protams, tas radīja rūgtumu neuzaicinātos autoros, bet izstādē redzamie darbi reprezentēja Austrālijas latviešu gleznotāju labāko sniegumu. Godalgas ieguva: eļļā R. Zusters, akvarelī U. Ābolinš, grafikā V. Spoģe. Godalgojamos darbus izraudzīja pazīstamais austrālietis vidējās paaudzes gleznotājs D. Glehorns, kas nesen atgriezās no 2 gadu studiju ceļojuma Eiropā. Laikrakstā Austrālijas Latvietis parādījās vairākas lasītāju vēstules, kurās protestēja par austrālieša pieaicināšanu darbu godalgošanā. Bet ko lai dara, ja mākslinieki paši piedalās izstādē un nav lietpratēju tautiešu?

Kultūras dienu ietvaros notika daiļamatniecības LAA Centrālā archīva, A. Grapmaņa Latvijas skatu un U. Āboliņa darbu izstādes. KD laikā parasti notiek organizāciju sanāksmes. Šogad notika LAA pārstāvju apspriede, ko vadīja LAA prezidija pr-dis A. Gārša.

DV salidojumā izraudzīja jaunu Austrālijas valdi, ko nākošos 3 gadus vadīs Jāzeps Masulāns. Sidnejā vanadžu vadībā ievēlēja Īru Saknī.

Kongresi un sēdes notika arī Austrālijas latviešu studentu apvienībai, Katoļu biedrībai, Preses b-bai, skolotājiem, sportistiem, koŗu valdēm un diriģentiem.

KD laikā risinājās Austrālijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, peldēšanā, šachā, golfā, tenisā, volejbolā, basketbolā u. c. disciplīnās.

No Brisbenas līdz Pertai ir apmēram 2700 jūdžu. Vērtējot Kultūras dienas, jāsaka, ka šie lielie attālumi Austrālijas latviešus gan šķiŗ, gan vieno. Vecie pagurst, bet jaunos lielais tālums vilina, un viņi brauc simtām jūdžu, lai redzētu piektā kontinenta dažādību un būtu latviešu vidū, latviskā vidē. Arī rīcības komitejās nāk jaunie, kas Latviju atstājuši īsās bikšelēs vai pat bērnu ratiņos. Tā Kultūras dienas kalpo vairākiem mērķiem, bet mēs paši visvairāk priecājamies, ka apmeklētāju skaits ar katru gadu palielinās.

A. Dunājs

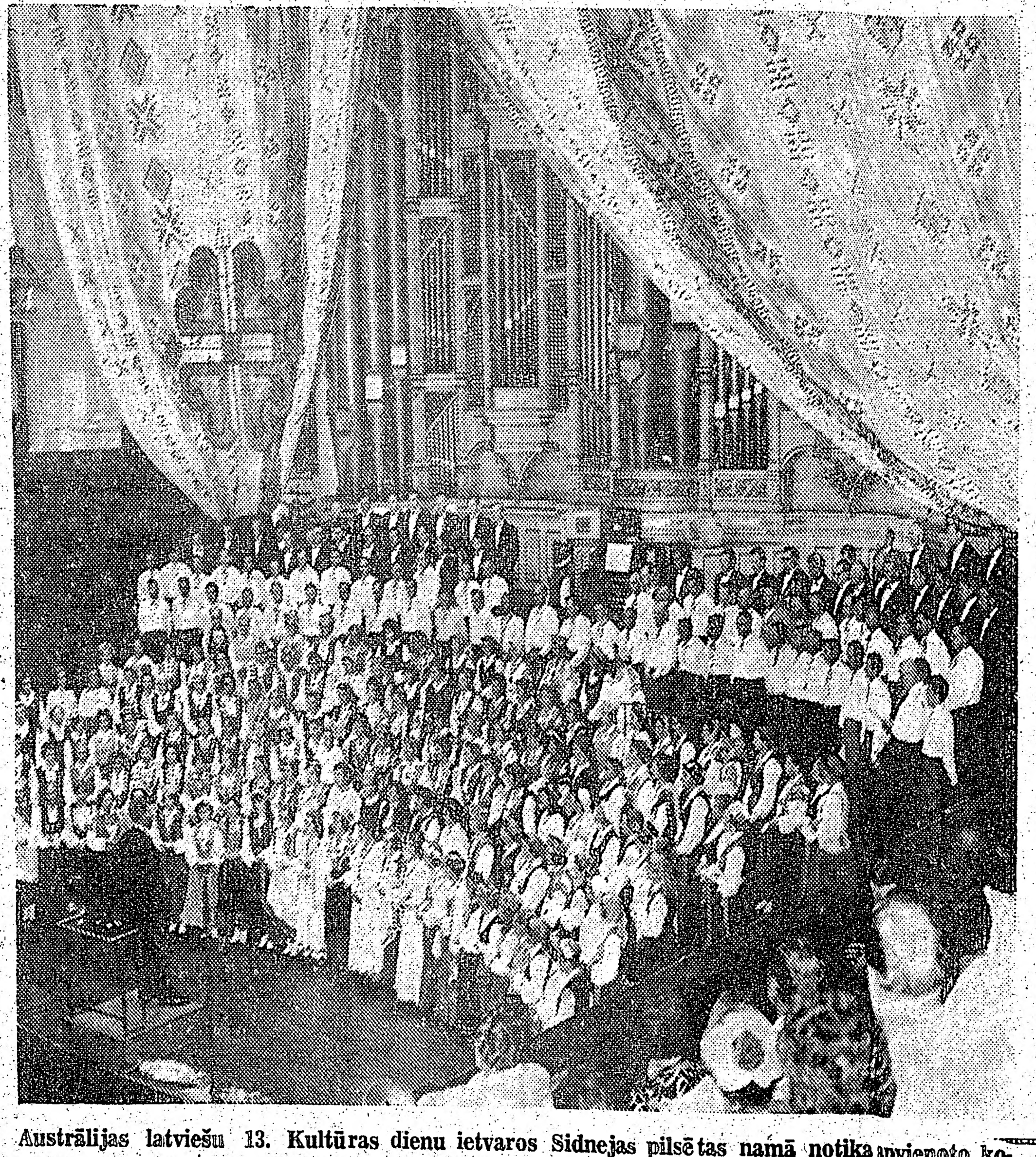

Austrālijas latviešu 13. Kultūras dienu ietvaros Sidnejas pilsētas namā notika apvienoto koŗu koncerts diriģenta V. Ruļļa vadībā. Foto V. Motmillers

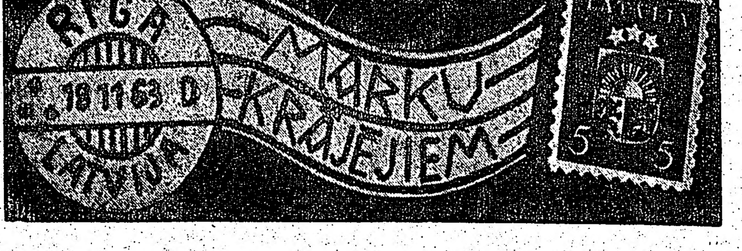

Visus marku krājēju nodaļai domātos rakstus lūgums sūtīt šīs nodaļas red. M. Zichmanim, 161 Olive Ave., Willowdale, Ont. Tālr. BA 1-7760.

PLAŠA FILATELIJAS IZSTĀDE 1965. G. DZIESMU SVĒTKOS

(Z) 5. janvārī TLF kopas priekšnieka M. Zichmaņa dzīvoklī filatelisti sanāca uz pirmo sēdi jaunajā gadā. Bija ieradušās 14 personas, un pārrunas temati centrējās ap filatelijas izstādi 1965. g. Dziesmu svētkos. LFA pārstāvis Dziesmu svētku rīcības komitejā R. Nortis izteica domas, ka rīkojamai izstādei jābūt plašākai nekā 3. Dziesmu svētkos.

Klātesošos iepazīstināja ar LFA vēstuli Toronto kopai, kurā cita starpā teikts:

„Kas attiecas uz rīkojamo filatelijas izstādi 1965. g. Dziesmu svētku laikā, tās valde ir tādās domās, ka jūs paši uz vietas vislabāk zināsit, kas un kā jādara šādos gadījumos. Spīdoši to pierādījāt 3. Dziesmu svētku filatelijas izstādē. Valde jūsu darbu netraucēs, variet rīkoties pilnīgi patstāvīgi. LFA valdes morālais atbalsts jums nodrošināts pilnos apmēros. Vēlam labas sekmes plašā uzdevuma veikšanā. Lūdzu neaizmirstiet paredzēt arī filatelistu sanāksmi. Šīs sanāksmes mūsu darbā ienes daudz jaunu spēku un ierosmi. Paldies par līdzšinējo veikumu un lai viss labi padodas arī tagad."

Sanāksmes beigās nolasīja pārskatu par 1963. g. darbību, kā arī kases pārskatu. Aklamācijas kārtībā kopas valdi 1964. gadam ievēlēja līdzšinējā sastāvā.

Nākamā TLF kopas sēde notiks 16. februārī, plkst. 2 p. p. H. Puntuļa dzīvoklī, 32 Tally Lane, Willowdale, Ont. Tel. BA 5-8355.

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU

JS $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.

Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.

Pārējām summām 10 %.

Sūtījumi apdrošināti.

Saņemšana 14—21 dienu laikā.

DV SAIMNIECĪBU NODAĻA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT CANADA.

J. KREIĻA FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800.
445 Pape Ave., Toronto.

Dvēsele, skaidrības meklētāja

Marija Urnežus, Plīvurs, dzejoļu krājums. O. Krolla izdevums. 1963. g.

Kautri slāpdamās aiz plīvura, Marijas Urnežus dzeja valdzina. Lēnīgā pazemībā, mīlestībā tā nokāpj pie cilvēkiem, lūgdama tikai atbalsi dziesmai. Būdama pati tik pilna kā biķeris ar slāpēm un mokām, jo viss ir tikai druskas no pilnības, kas prasa pat no pilna skaistuma. Un tomēr — sirds maldās, meklē; vienatnes sāpe tik smaga. Bet liela neticība ir tā, kas lepnajām lūpām liek klusēt. Un šaubas, pagātnes pārdzīvojumā kveldētas. Brīžiem pamirdz kā vīzija par bijušo, kaut arī tas nāk citā veidā, bet sāpes paliek tās pašas, tām nevar pārkāpt kā slieksnim, atstājot to aizmugurē. Sirds arvien ir tā pati, liedz viņai ko, vai ne, tai tik apmaldīties pārdzīvojumā arī tad, ja tā tikai sveša elpa, kas pārslīd pār matiem. Arvien vēl gribas minēt, vai rožu koks mostas. — Un naktis liesmo ar nemieru, bet pieticības miers iet gaŗām kā svešs. Tad jūtu brāzmas apgāž vientulības kausu, un pārspēks ir lielāks, varenāks. Tas lauž sevis noliegto un rāto, vētra paceļ un brāž. Bet atkal kāds tiklības gars liek atrauties no tiem, kas likās būt izredzēti un aiziet gaŗām tām dzelmēm, kas dvēselē verd. Gaŗām tai jaunajai pasaulei, kas kārdina un sola.

Domās, izjūtās, pārdzīvojumos dzejniece kā dārzā ieaugusi, spēj ziedēt, sakūstot ar blāzmām, stariem un ziedu putekšņos izkaisoties pār takām. Tā viņas mīlestība paliek liela, dzidra un caurspīdīga; tās priekšā pat nāvei jāatkāpjas, dodot iespēju kaut arī mokās izziedēt līdz galam un piepildīties, lai pati pēcgalā padzertos no savām sāpēm.

Cilvēks cilvēkā gūst piepildījumu. Un augstākais par visu ir mātes laime. Tā ir kā paša Dieva atnesta svētlaime, ko tas ielicis kādas sievas rokās, jo viņā ir tik daudz dzīvības asnu kā zemei, kas dīgst pret pavasari, ja vien ... kāds mākonis tai pāri līst... Bet cik maz ir pasakāms vārdos — tikai pāri mūžiem līst netveŗams skaistums. Cik daudz veidu ir cilvēka dvēselei, kas zied kā varavīksnas vainagā. Un šo tiltu neviens nevar sašķelt, jo tas vīts vienreizībai.

Skaists īpatnējs ir dzejolis:

Neatminētā.

Varbūt es sasalšu ledū,
Ar liepu šūpām,
Lai izkustu medū
Uz kādām lūpām.

Marijas Urnežus dzejai ir tik tīrs un dziļš pārdzīvojums, ka to lasot trīc sirds. Jo tik dziļas pašaizliedzes pilna piedošana ir viņas būtē, pieminot pat to, kas nesis visrūgtākās sāpes, tiekoties vispēdējā reizē, kur mute ir mēma:

Lai tevi uzrunā,
no koka rīstot lapa
Un saules atspīdums
tās rakstā iesarkans,
Lai, sevi piepildot,
tavs biķeris nav rūgts.

Kāds nepiepildīts nemiers arvien vēl dūdo un sauc:

Viss izslīd, ko skaŗu,
Viss vēršas niecīgs —
Pie sīkiem mēriem
Man māju nav.

Visam krājumam cauri vijas mīlestība ar lielu ilgošanos. Viss tiek dots un atdots. Bet cilvēka sirds arī alkst savam devumam dzirdēt atbalsi, lai neliktos tā, ka viss atdots tikai tukšumam. Visam cauri jūtama dziļi pārdzīvota traģēdija, ar lepnu gribu pastāvēt un būt bez pazemojuma un vaida, lai cauri zeltainam plīvuram sajustu savu dzīvības mirkli kā spožumu uz dievišķā vaiga. Ar kādu pārlaicīgu paļaušanos un svētuma izjūtu ir tēvam veltītie panti (35):

Gaišs staro dvēseles ceļš,
Krustu ja pāri tam dedz.

Liela vienkāršība, kā pati dzīvība, ir pantos: Maiznieka rokas (137) un Mātes dienā (36) doma aizgrimst tālā senatnē, lūdzot:

Smaidu šo paglabā, māt, —
Sirmgalve mājās kad nāks!

Svētuma, dievišķas mīlestības pilns ir bērnam veltīts dzejolis, sievietei vēl tikai jaušot savu piepildījumu:

Jauniem augļiem zars kad
klūsi
Ciltī, Dievs ko dēstījis.

vai arī:

Ir manām dienām smagums
tāds,
Kā vārpām rudens briedā...

Tā caur dzelmainiem vārtiem, ar slepenu ziņu, nāk jaunā dzīvība, piepildot ar prieku, maigumu un gavilēm, kad pirmajā dienā ar pirmo kliedzienu, it kā pašas pirmās sastopot slāpes, kas mūžam neatstāj dzīvos. Un dzīvības devēja jūt, ka sīkajā smaidā ir mājas, kur ieiet un palikt. Tikai mātes mīlestība var būt tik liela, kas savu sirdi noliek bērnam pagalvī, lēni lēni pašai pārtopot. Māte jūt, ka ik ar brīdi tā slīd tālāk no bērna, kļūstot tam tikai par mazu gaismas laukumu pie sava bērna kājām, ka drīz vien tam būs pašam jāapsveŗ visu lietu zelta griezums. Līdz ar šo atziņu vientulība nāk aizvien dziļāk dvēselē; viņa stingst un mulst, ja vēl kāda puķe izplaukst uz kraujas, kad sapņu palicis tikai vairs maza sauja. Tad pāri paliek vairs viens aicinājums:

Lai cilvēks no jauna
Top Dieva nams!

Tur moku slāpēs izdeg dvēsele, līdz plaksti dzeļ kā degošu smilšu pilni, kad beidzot:

Ar visumu brīnišķā sakarā
Pie zāles noliecu pieri. (60).

Aizvien tālāk aizejot no kaislībām un dzīves:

Uz saskaņu gaišu un dziļu
Būs atvērti pēdējie vārti.

Nodaļā Elisa salā ir smagi, apsūdzoši panti, kas pazemotajam brīvības alcējam tik grūti panesami, vēl mazāk attaisnojami. Īpašu izjūtu mērs ir nodaļā Rokas un visbeidzot — Ievas atdzimšana. Vai pati dzīve nav bijusi tā pavedēja — Ieva, kas trauksmē un iekārē vadājusi cilvēka bērnu, līdz beidzot, visa gana jutušam, tam gribas atdzimt un labam kļūt.

Kļūs cilvēks svētnīca—(162)
Rūgts slieksnis jāpārkāpj,
lai pieri gaisma skaŗ.
Un atsakoties sirds
it visu svētīt var.

Tā pa degošām kāpēm, sirds aiziet pie sava Kunga ar lūgumu nepamest pusceļā, bet uz augstākās kāpes ļaut aizziedēt sāpēm, jo viss ir bijis tikai smilšu putekļi, ko cilvēks tā bijies pazaudēt. Ieva savā pēdējā vārdā saka: — Liec savās atvasēs, kur laika migla garo, „Uz Tavu tuvumu, uz tavu mīlestību zarot.

Vienreizēji skaists, liriski skanošs ir šis dzejoļu krājums, ar tik dziļi iekrāsotu reliģisko toni, kas bijīgā ticībā nāk no patiesi skaidras sirds. Tik lielam būt un pāri stāvēt visam, to māca lielā dzīve.

Leonija Ozolkalne

KAS NODEDZINĀJA BERLĪNES REICHSTAGU?

1933. gada 27. februārī mīklainos apstākļos nodega Reichstaga ēka Berlīnē. Tagad ēkas dienvidus spārns ir atjaunots un 1963. gadā novembrī tika oficiāli nodots Rietumvācijas bundestaga prezidenta Dr. Gerstenmaiera rīcībā. Tānī notika bundestaga locekļu sanāksme, kurā esot piedalījies franču komandanta pārstāvis, bet britu un amerikāņu komandanti atteikušies sekot vācu aicinājumam apmeklēt sanāksmi. Padomju valdība cēlusi iebildumus pret ēkas izlietošanu bundestaga vajadzībām, jo Rietumberlīne neesot Rietumvācijas sastāvdaļa. To pašu argumentu izlietojis arī britu komandants. Amerikāņu komandants esot nosūtījis kā savu pārstāvi vienu no komandantūras jaunākiem darbiniekiem.

Varbūt tā nav vienkārša apstākļu sagadīšanās, ka ap šo laiku ir parādījusies angļu tulkojumā vācu autora Friča Tobiasa grāmata „Reichstaga nodegšana" (Fritz Tobias „The Reichstag Fire", ed. Secker and Wartburg).

Par vainīgo 1933. gadā tika atzīts jaunais holandiešu tautības komūnists Marinus van der Lubbe. Pārējie apsūdzētie — vācu komūnistu līderis Torglers un 3 bulgāru komūnisti tika Leipcigas tiesas prāvā attaisnoti, bet Lubbe notiesāts uz nāvi.

Tiklab komūnisti, kā arī hitleristi savā laikā sacentās visdažādāko ziņu izplatīšanā, pārmetot pretējai pusei reichstaga nodedzināšanu. Tā komūnisti savā „Brūnā grāmatā par nacionālsociālistu terroru" apgalvoja, ka nacionālsociālisti paši nodedzinājuši reichstagu, lai diskreditētu komūnistus un atrastu iemeslu komūnistu vajāšanai. Lubbe esot bijis nacionālsociālistu ierocis un arestēts tādēļ, ka policija negribējusi atrast īstos vainīgos. „Brūnā grāmata" pat apgalvoja, ka no Goeringa nama uz reichstagu vedis tunelis, pa kuŗu dedzinātāji iekļuvuši reichstagā un izbēguši.

Fr. Tobiass pēc faktu pārbaudīšanas cenšas pierādīt, ka šīs komūnistu izplatītās ziņas ir nepatiesas. Viņš neatrod pierādījuma nekādiem sakariem starp Lubbi un hitleristiem. Lubbe bijis jau izstājies no komūnistu partijas, un pēdējā to uz dedzināšanu neesot pamudinājusi, pretēji hitleristu apgalvojumiem. Reichstaga nodedzināšana arī nebijusi komūnistiem vēlama.

Tātad, pēc Fr. Tobiasa domām, ne vienas, ne otras puses apvainojumi nav pamatoti. Lubbe izdarījis noziegumu viens pats, neviena nepamudināts, fanātisma apstulbojumā. Pirms reichstaga Lubbe jau mēģinājis nodedzināt 3 citas sabiedriskas ēkas, bet uguns laikā pamanīta un nodzēsta. Lubbe arī bijis ļoti sarūgtināts par savām personiskām neveiksmēm — sakarā ar savu nabadzību un bezdarbu; viņš arī pa daļai zaudējis redzi kādā negadījumā.

Fr. Tobiasa slēdzieni izsaukuši protestus Vācijā, jo daudzi pārmetot viņam pārliecīgu centību pierādīt nacionālsociālistu nevainību reichstaga nodedzināšanā.

Angļu avīzes ieņem dažādu stāvokli, sniedzot atsauksmes par minēto grāmatu. Konservatīvā „The Scotsman" visumā pievienojas grāmatas autora slēdzienam, aizrādot, ka, kaut arī hitleristi izdarījuši daudz noziegumu, tomēr esot jāiznīcina nepatiesas leģendas par tiem. Avīzes „The Olserver" kritiķi, turpretim, Tobiasa argumenti nepārliecina. Pēc viņa domām hitleristi zinājuši, ka reichstags tiks nodedzināts; baumas par to jau sen cirkulējušas Berlīnē.

RAKSTI JAUNATNEI

MĒS

Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās.

Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtinājumus adresēt:

MĒS saimniecības daļai,
E. Šteinbachs,
2308 DRUMMOND RD.,
Niagara Falls, Ontario.

1o. DAUGAVAS VANAGU
ORGANIZĀCIJAS KALENDĀRS

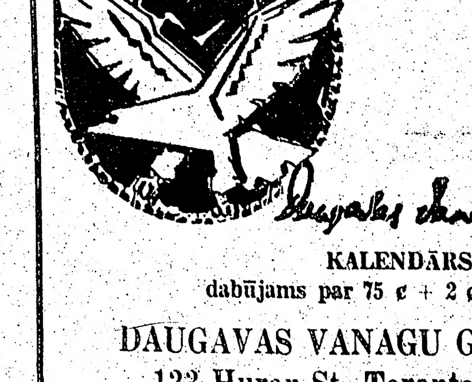

KALENDĀRS
dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodoklis.
DAUGAVAS VANAGU GRĀMAT[...]
123 Huron St., Toronto 2 - B, O[...]

LOTUS PUĶU VEI[...]
802 Bathurst ielā, pie B[...]
tel.: LE 3-3884, To[...]
Sveiciet AR ZIE[...]
KANADAS DAIĻAMATNIEKU [...]
SALONS.
LOTUS

AUSTRA ŠMIT[...]
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto.

VENUS
PUĶU VE[...]
● Ziedi [...] sakārtoj[...] vajadzīb[...]
● Latviešu keram[...]
● Ādas izstrādāj[...]
231 Roncesvalles [...]
LE 4-4645; LE 3-4[...]

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 va[...]
no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto, te[...]

STUDIO GIRL KOSMĒ[...] MĪ[...]
piedāvā: sejas analizes, skaistuma maskas [...] demonstrējumus, kā arī visu un vislabāko [...] kopšanai un daiļumam, jo — skaista seja un [...] nejaušība, bet labu kosmētikas līdzekļu izvēle [...] lietošana.
51 WEXFORD BLVD (Pharm[...]
Lawrence E.), TORONTO. TEL. 7[...]

GRĀMATAS SKOLĀM
M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA ...
Fr. Kurāts — LATVIJAS ĢEOGRAFIJA ...
V. Bērziņa - Baltiņa — LATVIEŠU VALODA[...] MATIKA ...
Fr. Balodis — SENĀ LATVIJA ...
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS ...
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5 kl. ...
A. Ozols — TICĪBAS MĀCĪBA 3 un 4. kl. ...
K. Valters — TICĪBAS MĀCĪBA 1.—5. kl. ...
J. Ezeriņš un J. Grīns — VALODIŅA ...
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI ...
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron Street, Toronto 2-[...]

Visjaunākās grāmatas — pašu p[...] dāvināšanai
D. Bīskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atm[...]
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romā[...]
JŪLIJS FELDMANIS ...
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase) [...]
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa ...
Latviešu tautas teikas un pasak[...]
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, ilu[...]
A. Lūsis — MŪŽĪBA, relig. dzejas antoloģij[...]
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērn[...]
V. Hermane — VISS NEIZGAIST, dzejoļi [...]
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom. ...
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, [...]
R. Skujiņa — SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM, [...]
P. Klāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojum[...]
V. Toma — DZIĻUMĀ JĀPĀRTOP, dzejo[...]
Anšl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS, ro[...]
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, [...]
H. C. Kradoks — LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ[...]
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērn[...]
E. M. Remarks — NAKTS LISABONĀ, rom[...]
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LĪ[...]
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romā[...]
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DI[...]
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, st[...]
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXC[...]
DV GRĀMATNĪCĀ, 123 HU[...]
TORONTO 2-B, ONT.
Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta[...]

...IET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...R. – GREENWOOD: Atsevišķs ...ģeļu bungalovs, ūdens - eļļas ...pīgā cena $ 13.900,-, iemaksa —

...NIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ ...LA IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

...s meklētāja

...la izdevums. 1963. g.

Visam krājumam cauri vijas mīlestība ar lielu ilgošanos. Viss tiek dots un atdots. Bet cilvēka sirds arī alkst savam devumam dzirdēt atbalsi, lai neliktos tā, ka viss atdots tikai tukšumam. Visam cauri jūtama dziļi pārdzīvota traģēdija, ar lepnu gribu pastāvēt un būt bez pazemojuma un vaida, lai cauri zeltainam pilvaram sajustu savu dzīvības mirkli kā spožumu uz dievišķā vaiga. Ar kādu pārlaicīgu paļaušanos un svētuma izjūtu ir tēvam veltītie panti (35):

Gaišs staro dvēseles ceļš,
Krustu ja pāri tam dedz.

Liela vienkāršība, kā pati dzīvība, ir pantos: Maizmieka rokas (137) un Mātes dienā (36) doma aizgrimst tālā senatnē, līdzot:

Smaidu šo paglabā, māt, —
Sirmgalve mājās kad nāks!

Svētuma, dievišķas mīlestības pilns ir bērnam veltīts dzejolis, sievietei vēl tikai jaušot savu piepildījumu:

Jauniem augļiem zars kad klūsi
Cilti, Dievs ko dēstījis.

vai arī:

Ir manām dienām smagums tāds,
Kā vārpām rudens briedā...

Tā caur dzelmainiem vārtiem, ar slepenu ziņu, nāk jaunā dzīvība, piepildot ar prieku, maigumu un gavilēm, kad pirmajā dienā ar pirmo kliedzienu, it kā pašas pirmās sastopot slāpes, kas mūžam neatstāj dzīvos. Un dzīvības devēja jūt, ka sikajā smaidā ir mājas, kur ieiet un palikt. Tikai mātes mīlestība var būt tik liela, kas savu sirdi noliek bērnam pagalvī, lēni lēni pašai pārtopot. Māte jūt, ka ik ar brīdi tā slīd tālāk no bērna, kļūstot tam tikai par mazu gaismas laukumu pie sava bērna kājām, ka drīz viņa tam būs pašam jāapsver visu lietu zelta griezums. Līdz ar šo atziņu vientulība nāk aizvien dziļāk dvēselē; viņa stingst un mulst, ja vēl kāda puķe izplaukst uz kraujas, kad sapņu palicis tikai vairs maza sauja. Tad pāri paliek vairs viens aicinājums:

Lai cilvēks no jauna
Top Dieva nams!

Tur moku slāpēs izdeg dvēsele, līdz plaksti dzeļ kā degošu smilšu pilni, kad beidzot:

Ar visumu brīnišķā sakarā
Pie zāles noliecu pieri. (60).

Aizvien tālāk aizejot no kaislībām un dzīves:

Uz saskaņu gaišu un dziļu
Būs atvērti pēdējie vārti.

Nodaļā Elisa salā ir smagi, apsūdzoši panti, kas pazemotajam brīvības alcējam tik grūti panesami, vēl mazāk attaisnojami. Īpašu izjūtu mērs ir nodaļā Rokas un visbeidzot — Ievas atdzimšana. Vai pati dzīve nav bijusi tā pavedēja — Ieva, kas trauksmē un iekārē vadājusi cilvēka bērnu, līdz beidzot, visa gana tušam, tam gribas atdzimt un labam kļūt.

Kļūs cilvēks svētnīca—(162)
Rūgts slieksnis jāpārkāpj,
lai pieri gaisma skar.
Un atsakoties sirds
it visu svētīt var.

Tā pa degošām kāpēm, sirds aiziet pie sava Kunga ar lūgumu nepamest pusceļā, bet uz augstākās kāpes ļaut aizziedēt sāpēm, jo viss ir bijis tikai smilšu putekļi, ko cilvēks tā bijies pazaudēt. Ieva savā pēdējā vārdā saka: — Liec savās atvasēs, kur laika migla garo, Uz Tavu tuvumu, uz tavu mīlestību zarot.

Vienreizējі skaists, liriski skanošs ir šis dzejoļu krājums, ar tik dziļi iekrāsotu reliģisko toni, kas bigā ticībā nāk no pašiem skaidras sirds. Tik lielam būt un pāri stāvēt visam, to māca lielā dzīve.

Leonija Ozolkalne

10. DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS KALENDĀRS 1964

KALENDĀRS dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodoklis.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ont.

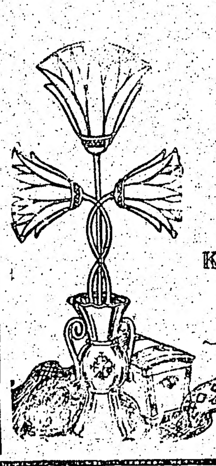

LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas, tel.: LE 3-3884, Toronto.
Sveiciet AR ZIEDIEM!
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VENUS PUĶU VEIKALS
- Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
- Latviešu keramika.
- Ādas izstrādājumi.

231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅŠ

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

STUDIO GIRL KOSMĒTIKAS MĪTNE
piedāvā: sejas analizes, skaistuma maskas un „make up" demonstrējumus, kā arī visu un vislabāko matu un ādas kopšanai un daiļumam, jo — skaista seja un labs skats nav nejaušība, bet labu kosmētikas līdzekļu izvēle un to pareiza lietošana.
51 WEXFORD BLVD (Pharmacy & Lawrence E.), TORONTO. TEL. 757-8221.

GRĀMATAS SKOLĀM

M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA	$ 1.60
Fr. Kurāts — LATVIJAS ĢEOGRAFIJA	$ 2.20
V. Bērziņa - Baltiņa — LATVIEŠU VALODAS GRAMATIKA	$ 3.00
Fr. Balodis — SENĀ LATVIJA	$ 4.80
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS	$ 1.00
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5 kl.	$ 1.50
A. Ozols — TICĪBAS MĀCĪBA 3 un 4. kl.	$ 1.50
K. Valters — TICĪBAS MĀCĪBA 1.—5. kl.	$ 2.25
J. Ezeriņš un J. Grīns — VALODIŅA	$ 1.00
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI	$ 1.50

DV GRĀMATNĪCA
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont.

Visjaunākās grāmatas — pašu priekam un dāvināšanai

D. Bīskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts	$ 4.80
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns	$ 4.00
JŪLIJS FELDMANIS	$ 3.80
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase)	$ 6.00
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa	$ 8.60
Latviešu tautas teikas un pasakas II d.	$ 7.60
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd.	$ 3.50
A. Lūsis — MŪŽĪBA, relig. dzejas antoloģija	$ 3.60
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem)	$ 1.00
V. Hermane — VISS NEIZGAIST, dzejoļi	$ 2.80
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom.	$ 3.50
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom.	$ 4.50
R. Skujiņa — SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM, impresijas	$ 4.00
P. Klāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojuma iespaidi	$ 6.00
V. Toma — DZIĻUMĀ JĀPĀRTOP, dzejoļi	$ 3.00
Anšl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS. romāns	$ 4.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, bērnu gr.	$ 2.80
H. C. Kradoks — LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ, bērnu gr.	$ 2.80
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata	$ 1.75
E. M. Remarks — NAKTS LISABONĀ, romāns	$ 4.00
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom	$ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns	$ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA	$ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti	$ 3.50
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom.	$ 5.95

DV GRĀMATNĪCĀ, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta izdevumiem.

Toronto universitātes latviešu studentu kopa ielūdz jūs uz gadskārtējo karnevālu

Nakts Latīņu kvartālā

piektdien, 31. janvārī, plkst. 8 vak. Igauņu namā, 958 Broadview Ave.
- Spēlēs izcils eiropiešu orķestris.
- Dejošana līdz pl. 1 rītā.
- Godalgas par labākām maskām.
- Toronto Lācīši.
- Pilna bufete.

Biļetes pie ieejas, Juŗa Dreifelda (OX 9-8258) un Lotus puķu veikalā.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI
PIEGĀDE MĀJĀS.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
4 Richmond Street East, Toronto 1, Ontario, Tel. EM 6-5946. Suite 213
RO 6-8354 (mājās).

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalis A. KIVLENIEKS
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
liek Jūsu intereses pirmā vietā.
PL 9-0266.

ALFRED STIKUTS REALTOR 481-0431
592 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7.

GRAMERCY SHIPPING COMPANY
Dib. 1947. g. — Licencēta no Wneshposyltorg Maskavā, kā arī pie Dept. of Banking and Insurance ASV, un nodrošināta.

Bezmuitas dāvanas uz USSR
Šujammašīnas, automobiļi, divriteņi, ledusskapji, mazgājamās mašīnas u. c.
Vērtīgi pārtikas saiņi
Sveiciens „R" .... $ 36.75
1 mārc. kafijas, 1 mārc. kakao, 1 mārc. šokolādes, 2 mārc. cepjamās eļļas, 2 mārc. cukura, 2 mārc. rīsu, 1 mārc. siera, 2 mārc. žāvēta bekona, 2 mārc. žāvēta šķiņķa, 2 mārc. žāvētu augļu.

Augstākās kvalitātes tekstilpreces
Pieprasiet mūsu pilnīgo cenrādi.
Pārsūtām naudu uz USSR
Pilnīga garantija.
Piegāde 2 nedēļu laikā.
Izmaksā pilnos apmēros.
Nav atvilkumu.
Saņēmēja paraksts kvīts.
9 rubuļi par $ 10.- US
Nodeva: līdz $ 35.- $ 3.50
pāri $ 35.- 10%

Paciņas un naudas pārvedumi uz Rietumu un Austrumu Vāciju, Poliju, Rumāniju, Ungāriju, Čechoslovakiju u. t. t.

Gramercy — N - Y
118 East 28th Street, 906 New York 16, N.Y., USA.
New York - tālr. MU 9-0598.

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

BLOOR - RUNNYMEDE
IZĪRĒJAMAS 2 ISTABAS un VIRTUVE,
277 Kennedy Ave.
Zvanīt RO 2-5559, Toronto.

Gerrard - Woodbine rajonā
IZĪRĒJAMA istaba ar virtuvi vai tikai istaba ar vai bez mēbelēm.
Zvanīt 691-5946, Toronto.

Visiem dārzā rozes zied,
Man tik magonītes vien. —
Intelligenta kundze,
50 g. v., vēlas sarakstīties ar sev līdzīgiem kungiem.
Ofertes „294".

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēŗu mājās.

TAUTIEŠI,
pirms nododat iespiešanai savus iespiedumdarbus citur, sazinieties ar
LATVIJA - AMERIKĀ - SPIESTUVI
Mēs iespiežam
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.
CANADA.
Tel. EM 8-0792
CODE 416

IZDARA APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

F. Kasnar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

KAS? KUR? KO? TORONTO

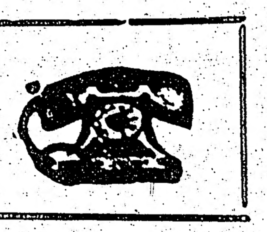

PĀRTIKA - DELIKATESES

LITTLE RĪGA — delikatešu veikals LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDES UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPES.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO. 316 Harbord St.

DAŽĀDI

R P M ELECTRIC
ELEKTRĪBAS UZŅĒMUMS
160 Woburn Ave., Toronto 12.
Labo un atjauno elektrisko installāciju. Ierīko jaunus degpunktus, slēdžus, skaitītājus u. c.
Garantēts darbs. Rūdolfs Purvs HU 3 1640.

Benjamin Film Laboratories Ltd. EM 3-6496
51 DUCHESS ST., TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaide

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televīzijas aparāti. Stereo
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļasžāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

SAV. VALSTIS sazināties ar:
A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y.
Jānis Lācis, 33 - 27 - 91st Street, Jackson Hts, 72, N. Y.
V. Zuti, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.
A. Libieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc.
J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio
V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich
V. Zirnīti, 133 Barklay N. E., Grand Rapids, Mich
V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y.
J. Konoporis, 531 N 7th Philadelphia, Pa, 19123, USA.

KANADĀ:
J. Gailīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont
H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont
J. Līgeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont
R. Epneri, 59 Langarth St. E., London, Ont.
J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.,
M. Ķiviti, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:
DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London
J. Tureiņu, 84 Sholebroke Ave., Leeds.

ZVIEDRIJĀ:
DV Stokholmas nodaļa, P. O. 220. Stockholm

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Ž. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470.

LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARĪBĀ KANADĀ TLSK UZVAR TORONTO LATVIEŠU YMCA AR 54:41

Kanadas latviešu basketbola meistarībā vīriešu klasē startē trīs Toronto vienības: DV, TLSK un YMCA. Šo trīs klubu sastāvos ir arī Toronto tuvumā dzīvojošie sportisti, it īpaši DV. Toronto latviešu YMCAi vairāki pamatsastāva spēlētāji studiju dēļ neatrodas vairs Toronto, tādēļ YMCA šogad nepiedalās Toronto intermediate līgā, kur tā vairākus gadus cīnījās ļoti sekmīgi.

Pirmā spēle vīriešu grupā notika TLSK un YMCA starpā. TLSK iztrūka talantīgais J. Āboliņš, bet YMCA spēlēja bez J. Zentiņa, A. Litavnieka, E. Pelšes, E. Sostes un V. Kauliņa. Abas vienības bija pavisam „pavasarīgas", un visa sacensība bija nepārtrauktu nejaušību virkne, jo dažiem spēlētājiem šogad nekas negribēja izdoties. Abas vienības bija arī ļoti vājas iemetienos un pēc 7 minūtēm bija iegūti tikai 2 grozi. Pirmo puslaiku YMCA „nomocīja" savā labā ar 18:12. Otrā puslaika vidū TLSK izdevās pārņemt vadību. YMCA, cenzdamās atgūt zaudēto, sāka pavirši segt savus pretspēlētājus, kas kļuva veiksmīgāki iemetienos, un Klubs svinēja uzvaru ar 54:43. Vairāku gadu laikā tas ir YMCAs pirmais zaudējums Klubam.

Uzvarētājos spēlēja: J. Grīnbergs—2, V. Zvanītājs—4, V. Mazūrs—8, J. Simanovskis—1, V. Priedītis—15, V. Dreimanis—8, V. Ozoliņš—16, E. Skujiņš.

YMCA: M. Ozoliņš, A. Liepa—11, V. Ezers—14, M. Ešmits—8, V. Akers—2, A. Zaķis un A. Griķis—6.

ATCEROTIES KĀDU KAUJU . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

Pāri Pustoje—Mogilno aizsalušam ezeram krievi tanku un aviācijas atbalstā uzbruka pulka 2. btl., kas sākumā bija spiests atiet, bet, pārejot pretuzbrukumā, tam izdevās krievus atspiest.

Bet vissmagākās cīņ s norisinājās ap Izbišče sādžas augstieni, kur kaujā tika ievadītas arī vācu vienības.

15. janvārī, kādā sīvākā cīņas starpbrīdī pulka komandpunktā ieradās pārstāvis no slavenās vācu 132. (Krimas iekarotāja) strēlnieku divīzijas un pasniedza pulka komandierim 2. un 1. šķ. dzelzskrustus, lai apliecinātu vācu armijas atzinību latviešu varonīgiem karavīriem, kas, aizstāvot savu iecirkni, sedza arī 132. strēlnieku divīzijas spārnu.

16. janvārī pulka komandpunktā, mazā pirtiņā, pār kuru pašlaik bija atklājuši artilerijas sprostuguni, negaidīti ieradās vācu I armijas korpusa komandieris ģenerālpulkved.s Hilperts ar pavadoņiem, lai personīgi izteiktu savu atzinību pulka komandierim par aizsprosta pozicijas noorganizēšanu un pulka varonīgiem karavīriem par sīksto pretestību lielam ienaidnieka pārspēkam.

Lai gan kauja noritēja ar mainīgiem panākumiem kā vienā, tā otrā pusē, tomēr latviešu karavīru morāle un cīņas gars palika nesalauzti un aizstāvamais iecirknis tika noturēts. Un kad 18. janvārī kaujai izbeidzoties, pulka komandpunktā ieradās vācu 132. strēlnieku divīzijas komandieris ģenerālis Vāgners, lai apsveiktu pulku ar sekmīgi izcīnīto kauju, tad viņš varēja paziņot, ka Rīgas pulks ar tam pakļautām vienībām sakāvis un pa daļai iznīcinājis 171. un 207. sarkanarmijas divīziju.

Tā ar Rīgas pulka karavīru varonīgo stāju krievu iebrukums Latgalē tika aizkavēts uz vairākiem mēnešiem.

O. Meija

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

DRAUDZĪGAM AICINĀJUMAM PĒRCIET LATVJU GRĀMATAS

JAUNĀKAIS UN IEVĒROJAMĀKAIS GRĀMATNIECĪBĀ — 20% ATLAIDE

Dr. D. Bīskapa atmiņu rom. — JAUNO SIRŽU SAPŅI $4.80
F. Skujas — ZELTA RAKTUVES, romāns par izsūtīto dzīvi Krievijā un Sibirijā ... 4.20
ASPAZIJAS DRĀMA, 668 lapp ... 8.60
ASPAZIJAS LIRIKA, 624 lapp., Liriskā autob. u. c. mūsu dzejas un drāmas karalienes lielākais darbs mūsu literātūrā ... 8.60
F. Dziesmas tēl. — LĪVZEME, māksl. izd. ... 4.00
Aijas Vilnis mīl. dzeja — RĀJIENS SIRDIJ ... 3.20
Ed. Sināta patr. dzeja — DZIMTENES ATBLĀZMA 3.00
Vītola - Melngaiļa — 50 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS, vienīgais sagatavojums trimdā klavierēm, starp tām 5 Līgo dziesmas ... 3.00
LATVIJAS LAUKI, PILSĒTAS UN BAZNĪCAS, 81 foto pastkarte, agrākie un tagadējie uzņ., cena ā 10 ¢
J. Zeibolta romāni — LIKTENIS ... $ 3.90
— BARONS BUNDULS ... 3.90
— ŪDENS BURBUĻI ... 3.90
A. J. Kronina rom. — ZIEMEĻU GAISMA ... 4.00
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS, trimdas latviešu lielākais kopīgais darbs. Aiciniet draugus un paziņas to iegādāties! Cena par sējumu — 7.80

S a g a t a v o š a n ā:

R. Blaumaņa — DRĀMA UN KOMĒDIJA, 1058 lapp. mūsu literātūras pamatlicēja trimdā vēl neredzēta apmēra izdevums. ... $ 11.60
Būs dabūjami atkal KOPOTU RAKSTU 8., 9. un 10. sēj.
F. Dostojevska rom. — NOZIEGUMS UN SODS, 2 sēj. ā 3.90
K. Siliņa autobiogr. — MANA LIELĀ MAZĀ DZĪVE 3.20
Sagatavošanā traģisks vēsturisks materiāls prozā par bērnu deportācijām uz Sibiriju un deportāciju organizētāju infiltrāciju trimdas sabiedrībā.

IZMANTOJIET VIENREIZĒJU GADĪJUMU!

Cenas samazinājums no 35 — 50 % sekojošiem trimdas ievērojamākajiem izdevumiem.

Bet palētinājums spēkā tikai līdz 1. februārim.

T. Zeltiņa romāni — SLAZDĀ ... $ 2.00
— DRUPU REPUBLIKA ... 3.00
And. Niedras romāns — KAD MĒNESS DILST ... 2.00
ASPAZIJAS bērnības dienu autobiografija, I, II ... 3.90
J. Ezergaiļa mon. — ANDRIEVS NIEDRA ... 2.50
Aidas Niedras romāni — MAIJA PURENE, I, II ... 3.50
— PIE AZANDAS UPES ... 2.00
Birzn. - Upīša — PASTARIŅA D. GRĀMATA, 3. sēj. 4.00
R. Blaumaņa — RAKSTU IZLASE, 5 sēj., 1520 lapp. 9.90

Grāmatas dodam uz nomaksu, pēc katra iespējām.

LATVJU GRĀMATA,

P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

15 darba un steigas gadi

Vai dzīve Kanadā ir attaisnojusi cerības, kādas plānoja pirms 15 gadiem bēgļu nometnēs Vācijā?

Gadu mijā daudzi mūsu tautieši varēja atskatīties uz pilniem 15 aizvadītajiem darba gadiem Kanadā. Zemāk sniedzam mūsu laikraksta līdzstrādnieka interviju ar kādreizējo liepājnieku Olģertu Jakševicu, kas ieradās Kanadā ar vienu no pirmajām darba grupām, un 15 gados spēkstaciju būvēs mērojis simtiem jūdžu Ontario provincē.

„Dzīve pēc 2. pasaules kara bēgļu nometnēs Vācijā man šķita bez nākotnes, tāpēc izmantoju vienu no pirmajām iespējām izceļot uz Kanadu meža cirtēju akcijā — darbiem Ontario provincē, jo es tāpat kā daudzi pārējie toreizējie bēgļi Vācijā biju ar mieru strādāt katru darbu," paskaidro O. Jakševics, kas dzimtenē ilgus gadus strādājis elektrības nozarē, pildot atbildīgus darbus pilsētas vai valsts dienestā. Viņa pēdējā darba vieta pirms izceļošanas bija Zemkopības ministrijas zivju apstrādāšanas fabrika Liepājā, kur viņš bija techniskais vadītājs.

„Man vienkārši laimējās jau pirmajā gājienā," pastāsta mūsu tautietis, kas kopā ar nedaudz latviešiem ticis pieņemts meža strādnieku akcijā.

„Varēju teikt sveiki Vēdeles nometnei Elbas krastā, kas man vēl ilgi paliks atmiņā kā augļu un ogu maiņas cents, — kur garšīgās plūmes, bumbieri un citi dārzu augļi labi iederējās nometnes iedzīvotāju uztura kartē. Labākais maiņas līdzek is bija kafija, par to pat Elbas zvejnieki bija ar mieru atdot katru prāvāko lomu," smaidot atceras mans sarunu biedrs.

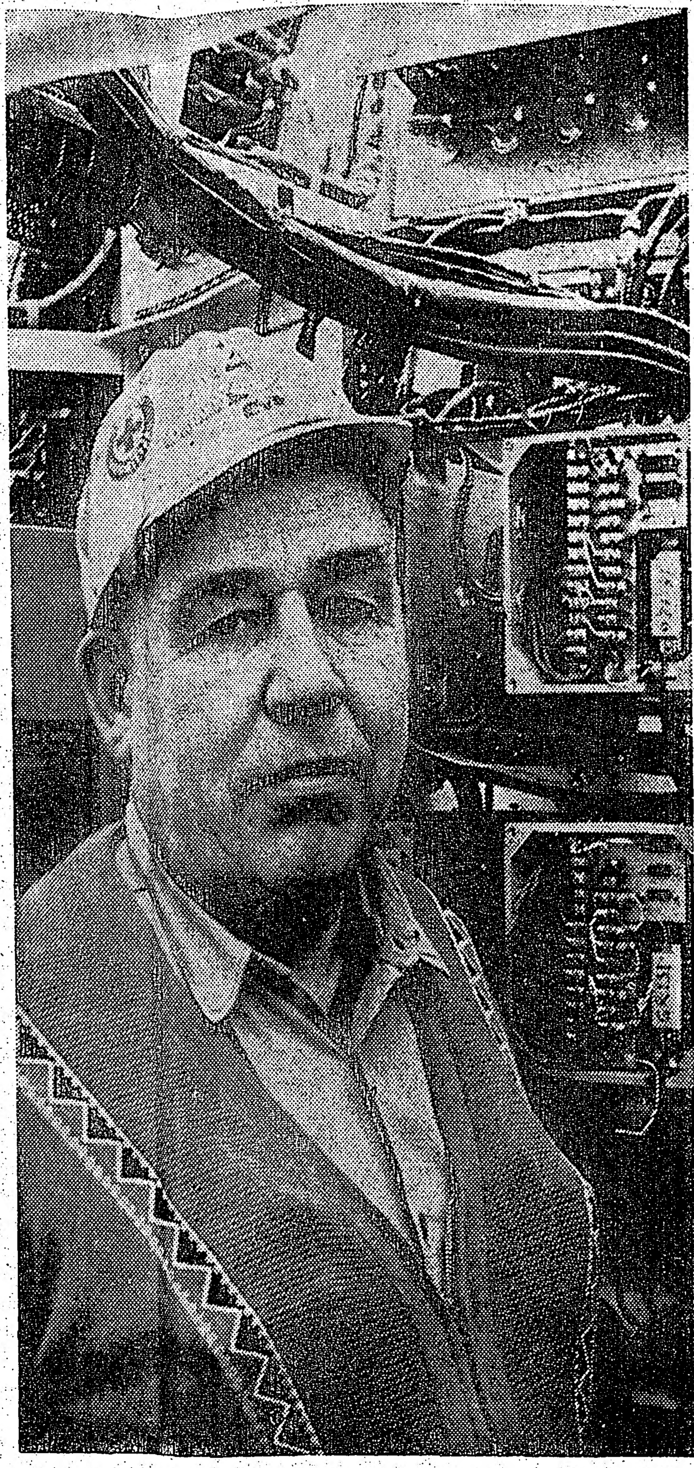

Olģerts Jakševics.

Mūsu saruna notiek Lakeview lielās termiskās spēkstacijas kontroles telpā, Toronto pievārtē. Šajā astoņu turbīnu topošajā spēkstacijā trīs milzu turbo ģenerātori jau nobeigti, un pašreiz notiek darbi tālākō turbīnu celšanai, kuru būvi paredzēts nobeigt nākošo 5 gadu laikā.

„Kā jau parasts lielos līguma darbos, tā arī toreiz mans ceļš pirms 15 gadiem un dokumentu kārtošana caurlaides nometnēs noslēdzās tā, ka aukstās ziemas un dziļā sniega dēļ paredzēto meža darbu vietā nokļuvu Ontario Haidro darbā, kur strādāju vēl šodien," turpina mūsu tautietis.

Jautājumam, kāpēc par savu nākotnes zemi O. Jakševics izraudzījis tieši Kanadu, saņemu atbildi, ka laikā no 1929. līdz 1934. gadam viņam kā kuģa „Konsuls P. Dannenbergs" elektriķim bijusi iespēja redzēt „svešas malas" un gūt iespaidu arī par Kanadu. Galvenais klimats un Kanadas daba bija tie, kas viņu kā lielu makšķerēšanas sporta cienītāju „vilkuši" ar saviem ezeriem un upēm. Un šajā ziņā viņš neesot vīlies nemaz.

Jautājot par darbu aizvadītajos gados, saņemu atbildi, ka strādāts jau nu esot daudz, daudz vairāk nekā „vecajā kontinentā". Kāpēc?

Nu vienkārši tādēļ ka spēkstaciju būvēs bieži esot tā sauktie steigas periodi, kad būvdarbi tiekot steigti, lai turbīnas ātrāk sāktu griezties un ražot elektrisko strāvu.

Jau no pašiem sākuma gadiem Kanadā O. Jakševics pratis likt lietā savas Latvijā gūtās zināšanas un strādājis par kontroles ierīču elektriķi, instrumentu un kabinetu pievienošanu spēstaciju apkalpei, kur lielajās kabeļu telpās vadi kā zirnekļu tīkli aizvijās uz visām debess pusēm.

„Vistrakāk ar darbiem jau gāja tā sauktajā „Catfols" spēkstacijā, kur pēc eksplozijas un degšanas bija jāatjauno savi 40 tūkst. jauni kabeļi un vairākas turbīnas. Toreiz strādāju veselu pusgadu dienu dienā 18—20 stundas. Bet tad klāt bija arī dzīves apnikums! Par izpeļņu jau nebija ko runāt, labākā liecība tā, ka spēkstacijas auto novietošanas laukumā jauni braucamie vien parādījās."

Runājot par pašreiz būvējamo Lakeview spēkstaciju, darba laiks esot pavisam normāls — 40 stundas nedēļā. Tā atliekot laika arī dzīvei un atpūtai, apkopt savu māju un dārziņu un aizbraukt ar sievu uz ezeru vai upmalu.

Cik tad tagad pelna Toronto elektriķi? Pašreiz alga esot $ 3.86 stundā, bet pirms 15 gadiem viņš sācis savu gada ilgumu ar 60 ¢ stundas algu.

Tā pakāpeniski pieaugusi gadu no gada, bet pēdējo 10 gadu laikā, kad visos darbos algas noteikusi arodbiedrība — tās kāpušas visstraujāk.

Mūsu sarunu nobeidzot, jautāju, vai Kanada ir devusi visu to, kas bijis iecerēts?

„Jāatzīstas, ka pat vairāk nekā biju sagaidījis," piemetina O. Jakševics. „Ar kara laikā zudušo sievu pēc pieciem gadu neziņas Kanadā tikāmies atkal!"

Noskaidroju, ka 1944. gadā krievu karapulkiem ieņemot Vāciju, O. Jakševics kājām nostaigājis no Dancigas līdz Hamburgai.

Viņa sieva savu žēlsirdīgās māsas uzdevumu slimnīcā nav varējusi tik ātri atstāt, un iekļuvusi krievu okupētajā joslā.

Jautāts par latviešu sabiedrisko dzīvi un rosību Kanadā, mūsu tautietis domā, ka vērtīgākais ieguvums pēdējo 15 gadu laikā esot jauniegūtais latviešu nams Toronto. Arī viņš ar savu simtnieku esot dalībnieks šajā lietā, pēc tāda esot bijusi nepieciešamība jau sen.

Pārrunājot nākotnes nodomus, viņš nākošos 15 gados gan mēģināšot visiem spēkiem izrauties no tādas „trakas dzīves un darba steigas", kāda bijusi aizvadītajos gados, un ņemt „visu tā viegli".

Jānis Vairdotis

Toronto Window MFG. Co. Ltd.

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Nesaistošai informācijai zvanīt

Edvardam vai Aldonai S P R O Ģ I S

darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

Zīlētāja: „Pēc jautrībā pavadītām stundām Preses ballē jūs uzrunās cilvēks, kas noliks pie jūsu kājām savu sirdi un latviešu bankas krājgrāmatiņu."

Kultūras dienas Mineapolē

Mineapoles un St. Paulas latviešu organizācijas š. g. Kultūras dienām paredzējušas šādu norisi: 18. janvārī DV apvienības Minesotā teātra kopa izrādīs Mārtiņa Ziverta 3 cēlienu lugu „Kā zaglis naktī". 19. janvārī paredzēts Rakstnieku vakars. Tajā savu piedalīšanos jau apsolījuši: Valerija Baltiņa, Roberts Grozgalvitis, Astrīda Ivaska, Jānis Klāvsons, jun., Knuts Lesiņš, Valentīns Pelēcis, Antons Rupainis, Edvarts Tūters, Paulīna Zalāne un Kārlis Zvejnieks. Par mūsdienu kultūras problēmām referēs Dr. Ivars Ivasks.

Kultūras dienu noslēgumā draudzes bibliotēka 2. februārī rīko latviešu grāmatu skati, kurā ikviens varēs arī iegādāties jaunizinākušās grāmatas.

E. T.

BASKETBOLĀ TRIDENTS PIEVEIC DV 65:49 (25:20)

Svētdien, 12. janvārī, basketbolā jaunatnes meistarības izcīņā Svētdienas līgā sastapās Tridents un DV vienības. Pirmais puslaiks beidzās 25:20 Trident vienības labā.

Otrā puslaikā savainoja DV spēlētāju J. Daugavieti, kuru sekmīgi aizstāja V. Innus. Pretinieku spēlētājiem padevās iemetieni un spēles gala rezultāts bija 65:49 Tridenta vienības labā. DV vienībai punktus ieguva: T. Ozoliņš 2, V. Treiguts 15, P. Leane 12, J. Bramanis 4, J. Daugavietis 14, V. Innis 2, P. Piverts 0 un A. Loze O.

Basketbolā svētdienas līgā pieaugušiem DV spēlē ar mainīgām sekmēm un pēc pirmās kārtas spēlēm atrodas trešajā vietā.

R. Kurmits

AR PĪPI . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

jās no temata. Jaunatne ar sajūsmu apsprieda darbības plānus, kam tomēr varbūt gada laiks būs par īsu, lai tos veiktu, bet bija vērojama vēlēšanās strādāt un darboties. Vīri arī daudz runāja, bet vairāk par to, kas darīts un ko varētu darīt labāk, bet mazāk par to, ko darīt nākamā gadā. Jaunie meklēja ceļus, kā sasniegt mērķus, nešauboties par to pareizību. Vecie arī mēģināja sasniegt savus mērķus, bet daudzreiz viņus māca šaubas par īstā ceļa atrašanu. Privātās pārrunās jaunatnes pārstāvis izteicās: „Sakiet, ko jaunatne no šīs sēdes lai mācās, ja viņi paši šaubās par saviem darbiem?"

Ņujorkā 13. janvārī uznāca sniega vētra ar apmēram pēdu dziļu sniegu. Kā tas pie Amerikas apstākļiem parasts, radās satiksmes sastrēgumi, sniega dēļ daudzus ceļus slēdza, skolēniem nebija jāiet skolā, strādnieki no darba varēja ātrāk iet mājās. Sniega dēļ arī nākamā dienā daudzi negāja darbā. Sniegs Ņujorkā uznāk reti, parasti pēc nedaudz dienām jau nokusis. Pēc katras lielākas sniega vētras tad arī ņujorkiešiem ir visāda veida aizbildināšanās.

Latvijā pie sniega bijām vairāk pieraduši, tur sniega dēļ nekad skolas neslēdza. Vienīgā reize, kad nebija jāiet skolā, bija, kad temperātūra trīs dienas turējās zem 40 gradiem Celzija. Ņujorkā pie šādas temperatūras liela daļa iedzīvotāju aiz bailēm vien būtu nosaldējuši ausis.

KANADAS ZIŅAS

NIAGARA

O Niagaras latviešu ev. - lut. draudzes gada sapulce notiks 2. februārī, 580 Portage Rd. N., St. Johns baznīcas blakus zālē, tūlīt pēc dievkalpojuma. Bez parastās dienas kārtības paredzētas pārvaldes un revīzijas komisijas vēlēšanas, kā arī svarīgu saimniecisku jautājumu izlemšana, kādēļ visi draudzes locekļi aicināti piedalīties.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 19. janvārī, plkst. 3 p .p. dievkalpojums Svētdienas skola.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

19. janvārī, plkst. 2 p. p. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Jauniešu grupa.

26. janvārī, plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

26. janvārī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola.

BRAMPTONĀ

19. janvārī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums Grace United baznīcā. Māc. A. Briedis.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

19. janvārī, plkst. 10,30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. janvārī, plkst. 3,30 p. p. dievkalpojums ar dievgaldu.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē notiks draudzes gada sapulce.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

2. februārī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē draudzes gada sapulce.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

26. janvārī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma Street, Vancouver 8, B. C., telef. 224-5195. Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

19. janvārī, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce baznīcas zālē.

2. februārī, plkst. 3 p.p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā.

16. februārī, plkst. 3 p.p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā.

Latviešu skola baznīcas zālē darbojas katru svētdienu.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa

19. janvārī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums.

Trešdien, 22. janvārī, plkst. 8,00 vakarā Bībeles stunda.

26. janvārī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums un Svētdienas skola.

Iesvētību stundas 19. janvārī. Iesvētāmiem ierašanās obligāta. Svētdienas skola notiks 12. un 26. janvārī.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P Q. Telef. 484-8394.

26 janvārī, plkst 2 p. p. dievkalpojums.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.